СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. — Олифантъ, Па. Четверъ 17-го Липня 1902. — Число 29.

Перегляд тыждневый.

Вже бôльше якъ пôвъ року ведуть ся переговоры зъ Ватиканомъ въ справѣ монаховъ и монастыровъ на Филиппинахъ, а одначе — конця имъ не видати. Американьске правительство выслало навѣть свого пов новласника до Риму, въ особѣ филиппиньского ґубернатора, Тафта, щобы попхнувъ дѣло на передъ, такъ все дарма. Ватиканъ радъ бы якъ найбôльше выторгувати и въ тôй цѣли проволѣкае справу въ безконечнôсть. Бѣда лише, що Американцѣвъ не такъ легко оциганити... Они, якъ справдѣшнй »бизнесмены«, ждуть, обчисляють, але въ рѣшучôй хвили вмѣють показати свою енерґію.

Міністерство вôйны, до котрого належать всѣ филиппиньскй справы, дало вкôнци до пôзнаня, що довше ждати не може, наслѣдкомъ чого Ватиканъ не бачивъ иншои рады, лишь доручити свою вôдповѣдь ґуб. Тафтови, а той телеґрафічно переславъ еѣ до Вашинґтону. Теперь доперва пôзнали Американцѣ дволичность Риму. Папа римскій заявляе въ вôдповѣди, що нѣякъ не въ силѣ прихилити ся до бажаня американьского правительства и вôдкликати кат. монаховъ зъ филиппиньскихъ островôвъ. За те »дуже радо« згодить ся вôддати пôдъ мировый судъ справу монашихъ дôбръ и прочй спôрнй квестіи. Недостачу льояльности супротивъ новои власти Ватиканъ буде старати ся усунути зъ помѣжь католицкого клеру на Филипинахъ при помочи вôдповѣдныхъ заряджень. Незгоду населеня зъ монастырями дасть въ той самъ способъ залагодити.

Се мова дипльоматôвъ, котра въ бесѣдѣ звычайныхъ смертельникôвъ такъ буде звучати: Ватиканъ не хоче втратити важнои позиціи на Филипинахъ черезъ вôдкликане монахôвъ. Лѣпше, щобы було по старому. Най Сп. Державы вôдкуплять за добрй грошѣ розлогй землѣ вôдъ монастырôвъ, най заплатять солоно за все, що монахамъ прійшло даромъ, най имъ дадуть нове оруже въ руки, полишаючи на давнôмъ становищи, и — най вѣрують въ неомильнôсть Риму... За те монахи будуть дальше сѣяти деморализацію и поддержувати на Филипинахъ вплывъ римскихъ черевайкôвъ. Чи не чарôвна згода?

На таку крутню не стало вже терпцю Американцямъ. Дня 11. с. м. приказало міністерство вôйны, абы ґуб. Тафтъ подавъ до вѣдомости Ватикану, що слѣдуе: »Вôдкликане испаньского духовеньства зъ филиппиньскихъ островôвъ е конечнымъ услôвемъ згоды. Наколи Римъ не вôдкличе ихъ добровôльно, въ такôмъ случаю правительство Сп. Державъ выжене всѣхъ безъ огляду на бажаня Ватикану и зôрве зъ нимъ дальшй зносины. Правительство рѣшило ся не вôдступати нѣякъ вôдъ сеи засады, бо пересвѣдчилось наглядно, що справа монастырôвъ на Филипинахъ е жереломъ незгоды, а весь католицкій клеръ зненавидженый жителями“.

Аґвінальдо, бувшій начальный вождь филиппиньскихъ ворохобникôвъ ѣде до Сп. Державъ. Цѣль сеи поѣздки не звѣсна нѣкому. Говорять лише, будь-то бы Аґвінальдо загадувавъ объѣхати всѣ бôльшй американьскй мѣста, щобы при помочи вôдчитôвъ аґітувати за независимостію филиппиньскихъ островôвъ.

Магометаньскй жителѣ острова Мінденео не перестають бути небезпечными для Американцѣвъ. Народъ Морôвъ глядить ворожимъ окомъ на все, що американьске, а щепъ Датôвъ явно приготовляе ся до вôйны. Ґенералъ Болдвинъ доносить, що вже вôдъ теперь нападають они на поменшй вôддѣлы амер. вôйска и скубають его, де лише можуть. До великого проливу крови може прійти кождои хвилѣ. Головный комендантъ филиппиньскеи арміи, ґен. Шефі, пôславъ ему на пôдмогу кôлька сильныхъ вôддѣлôвъ пѣхоты и артилеріи.

Революція вь Венезуели побѣдила, старе правительство упало, узурпаторскій президентъ Кастро мабуть опуствивъ край передъ двома тыжнями а правлѣне републики перейшло въ руки его суперника, ґен. Масо. Послѣднымъ ударомъ для старого президента и его правительства була битва зведена дня 3-го с. м. въ окрузѣ Воленсіи. Тритисячна армія пôдъ проводомъ брата президента и друга пôдъ проказами ґен. Сеферино Кастильо були ту розбитй на прахъ, а всѣ каноны, муніція и прочй военнй засобы загорнувъ хоробрый ґенералъ ворохобникôвъ, Ролядо. — Такй вѣсти привезли оногды кораблѣ „Синсинаті“ и „Топека“, котрй повернули зъ Венезуелѣ. Урядовй потвердженя не надоспѣли доси въ тôй справѣ.

Нова вôйна выбухла въ середущôй Америцѣ мѣжь двома републиками, Нікараґвою и Колюмбіею. Департаментъ справъ внѣшныхъ у Вашинґтонѣ одержавъ 10. с. м. вôдъ свого конзуля зъ Нікараґвы телеґрамъ, що колюмбійскй вôйска переступили границѣ Нікараґвы и натискають на правительственну армію. Въ двохъ битвахъ зведеныхъ доси, полягло зъ обохъ сторôнъ по кôлькадесять людей. Революціоністы зъ Нікараґвы злучили ся зъ колюмбійскими вôйсками. — Причиною вôйны мае бути взаимна ненависть, выкликана сею обставиною, що правительство одной републики пôдпомагало ворогôвъ и революціонистôвъ другои. По 3-лѣтной борбѣ вспѣло колюмбійске правительство придусити у себе ворохобню, а теперь загадуе либонь пôмстити ся на сусѣдцѣ. Є надѣя, що правительство Спол. Державъ вмѣшае ся въ сю справу и погодить закукурѣченыхъ противникôвъ. Комендантъ военного американьского корабля „Ренджеръ“ одержавъ позавчера приказъ вôдплысти сейчасъ на мѣсце спору.

Мудрѣйше здѣлали двѣ полуднево американьскй републики, Арґентина и Чілі, котрй вѣчно дерли ся зъ собою. Именно заключили они минувшого тыждня договôръ, силою якого зъобовязали ся вôддавати всѣ свои споры до залагодженя мировому, мѣжнародному судови. Наслѣдкомъ сего кожда зъ тыхъ державъ зменшила свою армію о половину, чимъ дасть ся заощадити міліоны гроша. — Не треба казати, що тй два краѣ вôддѣленй вôдъ нашои цивілізаціи пралѣсами и безмежными водами, дають намъ примѣръ здорового розуму. Навѣть стара, высококультурна Европа, въ котрой безчисленнй оружнй арміи и мара вôйны (розумѣе ся — выдумана) высысають зъ народôвъ послѣдну каплю животныхъ сокôвъ, мусить засоромити ся супротивъ сего. На жаль, керманичѣ Европы не хочуть того бачити, чимъ дають о собѣ свѣдоцтво, що не мають совѣсти анѣ сорому. Прійде однакъ часъ и година — духъ часу и тамъ отворить очи народамъ.

Испанія, колишный ворогъ Сполученыхъ Державъ, вже зовсѣмъ подобрѣла на Вуйка Сема. Доказомъ сего е торговельный трактатъ, якій пôдписали недавно представителѣ обохъ державъ въ Мадритѣ. Пôзнали мабуть Испанцѣ, що противъ воды тяжко плысти, а передъ сильными „міра“ сего треба корити ся...

Италійскій король Викторъ Емануель поѣхавъ дня 9. с. м. въ гостину до россійского царя. Европейска праса, розписуючись широко о тôй візитѣ, доказуе, немовь бы мала она на цѣли заключене союза мѣжь Францією й Италією за посередництвомъ царя.

Втраты Бурôвъ въ послѣднôй вôйнѣ выносили, пôсля найновѣйшихъ обчислень, 3.700 погибшихъ. Полоненыхъ було 32 тысячѣ, зъ котрыхъ померло наслѣдкомъ ранъ и т. п. 700 люда. Выходить зъ того, що загаломъ втратили Буры у борбѣ 4.400 люда. Въ порôвнаню до англійскихъ втратъ, е се дуже маленьке число.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Липень		
17	Ч.	Андрея крит.
18	П.	† Кирила и Методія
19	С.	Атанасія, Лукіи
20	Н.	5. по Сош. Томы, Маркел.
21	П.	Прокопія
22	В.	Панкратія
23	С.	Антонія печерского

— **Знов** страшна катастрофа въ копальни угля и знову сотки робôтникôвъ втратило житє!

Минувшаи пятницѣ, о год. 1-ôй по полудни наступила грôзна експльозія ґазôвъ въ майнахъ мягкого угля, въ Джянставнъ, Па. Сейчасъ зъорґанизувавъ ся ратунковый вôддѣлъ и поспѣшивъ на мѣсце нещастя, одначе не було вже кого ратувати: Огонь выбуху и убійчй ґазы знищили все и всѣхъ. Зъ 200 робôтникôвъ, якй тодѣ працювали пôдъ землею лишь 2-охъ уратовали ся; прочй погибли. — Въ згаданыхъ майнахъ працювало найбôльше Словакôвъ и угорскихъ Русинôвъ. Около 90 вдовиць и 140 сирôтъ оплакуе смерть нещасныхъ, та дарма! Слезы не воскресять нѣкого.

— **Послѣдни** дощѣ надѣлали безлѣчь шкоды въ въ станѣ Ню-Йоркъ Огайо, Мічіґанъ, Илинойсъ, Місурі, Канзасъ, Индіяна, Айдаго, и Йова. Мѣсцями цѣлй повѣты лежали пôдъ водою. Збôжа и пр. ростиннôсть понищенй; втрату обчисляють на 6 міліонôвъ долярôвъ.

Вразъ зô зливою и дощами скаженѣли небувалй бурѣ и гураґаны. Въ станѣ Кентуки, Инніяна и Висконзінъ лягло въ звалищахъ поверхъ 5000 будинкôвъ, а кôлькасотъ штукъ худобы и 12 людей потерало пôдъ ними житє. Въ станѣ Мічіґанъ буря вырывала зъ корѣнемъ дерева, нищила цѣлй лѣсы и сады, позривала мосты и телеґрафічнй дроты та й забила двохъ людей. Подôбно дѣяло ся въ Йовѣ и полудневôй Дакотѣ. Число покалѣченыхъ людей подають на 180.

— **Сумно** скôнчивъ ся день 4-го Джулая для жителѣвъ мѣста Ютика, Н. Й. Два електричнй трамваѣ (стриткары), переповненй людьми, ѣхали того дня на прогульку до парку въ Ґлаверсвилъ и середъ нôчнои темрявы зударили ся зъ собою такъ сильно, що розбили ся на дрôбнй куснѣ. Зъ людей погибло на мѣсци 15 осôбъ, а 29 е тяжко потовченыхъ и покалѣченыхъ.

— **17**-лѣтна дѣвчина, Изабеля Велцъ, застрѣлила оногды коло Онейда, Н. Й. 40-лѣтного фармера Гельмера, котрый, помимо того, що мае жену, залюбивъ ся въ п-нѣ Вельцъ и залицявъ ся до неи въ не дуже чемный способъ. Дѣвчину увязнено.

— **Скаменѣлый** корабель найдено въ Алясцѣ, надъ рѣкою Поркютайнъ. Корабель лежавъ на высокôмъ горбѣ, на пôвнôчь вôдъ Ремпертъ и е дѣйснымъ великаномъ. Єго довжина выносить 1200 стôпъ, а мае въ собѣ безлѣчь клѣтокъ, передѣлôвъ и т. п. Ся послѣдна прикмета корабля е найчудѣйшою. Индіяне, котрй его найшли и знають библію, твердять зъ тои причины, що е вôнъ ковчегомъ нашого правôтця Ноя. Кôлькохъ ученыхъ ѣде сего лѣта до Аляски, абы оглянути того нащадка старины.

— **Московскій** рай иснуе мабуть лише въ уявѣ нашихъ москвофулôвъ, бо въ Росіи его нѣгде нема. Свѣдчить о тôмъ еміґрація бѣлорускихъ селянъ на Сибиръ, що проявляла ся вже вôдъ ряду рокôвъ, а теперь прійняла кольосальнй розмѣры. Нема села, зъ якого бы не выеміґрувало по кôлька родинъ. Причиною еміґраціи е роздроблене землѣ, неурожаѣ, державнй драчѣ и бракъ зарôбку. Власти хопили ся способу, уживаного всякимъ чиновництвомъ, що дбае тôлько о кишеню свою та земельныхъ потентатôвъ и не хочуть выдавати пашпортôвъ. Тому богато селянъ утѣкае безъ пашпорту.

— **Всѣмъ** робôтникамъ зъ „Карнеґі Стілъ Ко.“ въ Питсбурґъ, Па. и охрестности пôдвыщено платню о 10 процентъ. Працюе тамъ около 15 тысячь робôтникôвъ; найнизша ихъ платня буде теперь выносити 1 дол. 65 ц. денно. Въ кôлька днѣвъ опôсля и сталевый тростъ (Юнайтедъ Стейтсъ Стілъ Корпорейшнъ) давъ своимъ робôтникамъ 10 процентъ пôдвышки. Въ фабрикахъ тросту працюе около 100 тысячь робôтникôвъ, наслѣдкомъ чого его выдатки збôльшать ся о 4 міліоны долярôвъ. Въ обохъ случаяхъ капіталісты уступили добровôльно, предвиджуючи величезный страйкъ.

— **Полкъ** гусарôвъ ч. 12, якій пôдчасъ послѣдныхъ робôтничихъ заворушень у Львовѣ зъ такъ зимною кервою стрѣлявъ до нещасныхъ страйкерôвъ-робôтникôвъ, рекрутуе ся въ пôвнôчнôй Угорщинѣ зъ асентерункового округа Кошицѣ. Єго власттелемъ е анґлійскій король Едвардъ VII. Зъ выимкою официрôвъ цѣлый полкъ складае ся зô Словакôвъ, котрыхъ батьки, братя и пр. рôднй е такожь робôтниками въ Америцѣ. Темнй и затуманенй воякы забувають одначе о тôмъ и стрѣляли бы навѣть до рôднои неньки.

— **Найбôльша** фабрика бавовняныхъ выробôвъ въ свѣтѣ будуе ся коло Канзасъ Сити, Мо. Кошта еи будовы обчислено на 10 міліонôвъ долярôвъ, а буде працювати у нѣй 4.000 робôтникôвъ и робôтниць.

— **Воздушна** труба звѣяла ся 21. м. м. въ галицкôмъ мѣсточку Бережанахъ тай заподѣяла богато шкоды и страху. Найбôльше потерпѣвъ пекаръ Шусткевичь, якому вихоръ забравъ три домы. Ателіе фотоґрафѣчне »Гелене« розвѣявъ вихоръ такъ що й слѣдъ пропавъ, де оно стояло. Зъ каменицѣ поручника Ґісля зôрвало дахъ и понесло его на якихъ 30 крокôвъ. Сады д-ра Скибицкого и п. Костецкого знищенй зовсѣмъ. Зъ дому тов-а »Надѣя« вихоръ зôрвавъ дахъ. Неменше потерпѣла реальнôсть адв. д-ра Чайкôвского. На даху не остала нѣ одна дахôвка, шибы зъ рамами повыбиванй, штахеты знищенй до тла, а зъ ново побудованои виллѣ вихоръ зôрвавъ ґотицку вежу. Найяркійшій образъ знищеня представляють перемѣстя »Изабелѣвка«, »Адамôвка« и »Мѣсточко«.

Воздушна труба выглядала якъ высокій стовпъ 20 метрôвъ промѣру, въ якôмъ лѣтали дерева, галузе, листе, цеглы, драницѣ парасолѣ та всякй иншй предметы, захопленй вихромъ. Зъ людей нѣхто не погибъ.

— **Пословиця** каже, що гора зъ горою не зôйде ся, бо зъ мѣсця рушитись не може. Въ дѣйсности одначе противно иногдѣ лучаесь. Ось примѣръ: близь угорского села Руске Мокре (ком. Марамороша) взносить ся досыть высока гора, яка недавно посунулась въ рѣчку Мокру и зовсѣмъ загатила еѣ. Наслѣдкомъ сего рѣчка змѣнила свое корыто, выступила зъ берегôвъ тай залила села Руске Мокре и Руске Нѣмецке. — Подôбно стало ся зъ горою Таборъ, недалеко мѣста Будина. Сими днями рушила ся гора изъ свого мѣсця и сунеся въ мѣсто Будинъ. Се чудне явище выкликало мѣжь доохрестными жителями великій переполохъ. Деякй зъ нихъ, що мешкають близь горы або на еи склонахъ, утѣкають, бо кôлька домôвъ и будинкôвъ вже завалило ся. Гора зробила доси чималый кусень дороги.

— **Мѣжь** Клармонтъ и Джерзи Сити, Н. Дж. забивъ поѣздъ желѣзницѣ „Сентралъ Ню Джерзи“ трехъ желѣзничихъ сторожѣвъ (полисменôвъ). Льокомотива захопила ихъ на шинахъ въ такôмъ мѣсци, де по обохъ сторонахъ дороги взносили ся стромкй стѣны. Одного зъ нещасныхъ розôрвало на куснѣ, а два другй жили потôмъ лише 5 мінутъ.

— **Пôдчасъ** пусканя штучныхъ огнѣвъ дня 4 го с. м. въ Сиракюзъ Н. Й. було раненыхъ 20 осôбъ, а одно дитя вмерло зô страху. — Того самого дня пôдчасъ стрѣляня експльодувала мала гарматка въ Трой и забила Е. Г. Елкінса зъ Когусъ, Н. Й.

— **Старй,** давно выгаслй вулканы оживають послѣдними часами и зачинають выбухати по цѣлôй кули земскôй. Вже звѣснй выбухи двохъ вулканôвъ на Антиляхъ (на островѣ Мартиніцѣ и Ст. Винсенсъ), звѣснй ихъ страшнй наслѣдки, але се бувъ лише початокъ. Зъ Баку, надъ Каспійскимъ моремъ, доносять про такій самый выбухъ вулкана Ґуси Ґранъ. Першій выбухъ бувъ найсильнѣйшій и тревавъ всього пять минутъ. Выбухови товаришило землетрясене. Череды овець и пастухи, що находили ся тодѣ на склонахъ горы, выгинули що-до ноги.

Кромѣ того въ Алясцѣ почали выбухати два а на Гавайскихъ островахъ оденъ вулканъ. — Навѣть нашй Карпаты не свобôднй вôдъ сего лиха. Модярска ґаз. „Budapesti Hirlap“ доносить знову, що по угорскôй сторонѣ Карпатъ, въ околици Пряшева, близь горы Стражи, давъ ся недавно чути сильный гукъ пôдъ землею. Науковй дослѣды выказали, що пряшѣвскй горы е вулканѣчного походженя, а сама гора Стража выгаслымъ вулканомъ, отже можливо, що и выбухъ може повторити ся. Теперъ коло горы Стражи показало ся жерело зъ горячою водою.

— **Пôвтора** милѣ на сходъ вôдъ Медисінъ Гетъ, Асса. въ Канадѣ, лучило ся дня 11. м. м. велике нещасте. О першôй годинѣ по полудни пшовъ зъ Медисінъ Гетъ робôтничій поѣздъ (тренъ) зъ шуфлею, копати ровы коло треки. Въ тôмъ надлетѣвъ зô сходу тягаровый поѣздъ и зъ цѣлою силою зударивъ ся зъ робôтничимъ. Наслѣдки зудареня були страшнй. Обѣ льокомотивы и возы обохъ поѣздôвъ розбили ся на дрôбнй куснѣ, а кôльканацять людей, переважно робôтникôвъ, тяжко потовкло ся. Мѣжь иншими поломавъ собѣ обѣ ноги инжѣнеръ зъ робôтничого поѣзду. Кромѣ того понищило ся чимало рôльничихъ знарядôвъ и погибло много худобы. Все те везено вь тягаровôмъ поѣздѣ для переселенцѣвъ-фармерôвъ зô Спол. Державъ, котрй выеміґрували до Канады.

Д. Зелѣско.

— **Робота** коло мягкого угля иде дуже добре. Робимо цѣлый часъ и то лишь на нашôмъ плейсѣ, але всюда. Навѣть и въ день американьского свята т. е. 4. Джулая всѣ мусѣли робити коло коксу и въ майнахъ. Мѣсцями вже и робôтникôвъ недостае. Бôльше нема тут нѣчого нового. О страйку у насъ нѣхто й не згадае; чи буде деколи, не знати. Краяне, котрй гадають до насъ приѣхати, то можуть се зробити. Роботу достануть на кождôмъ плейсѣ.

И. Завада, Whitney, Pa.

Соціялізмъ — а — робôтниче пытане.

(Дальше).

Волоцюги.

Одного разу поспытавъ мене якійсь чоловѣкъ, що здѣеють зъ волоцюгами въ соціяльнôмъ устрою? Въ теперѣшныхъ часахъ позваляе ся волоцюгамъ примирати пôдъ плотомъ; въ соціяльнôмъ устрою не буде волоцюгôвъ, тожь не буде зъ ними клопоту. Чимало людей стае волоцюгами зъ тои простои причины, що не можуть знайти роботы. Богато не може знайти такои роботы, якои выучили ся замолоду. Будучи урядниками, механіками, бухгальтерами, не мають вôдваги анѣ силъ взяти ся до копаня вугля або до перевоженя товаровъ на корабляхъ. Иншй пустили ся на волокитôвъ, бо не могли згодити ся на дуже низьку заплату за довгу а важку працю и т. д. Въ соціяльнôмъ устрою выстарчить всѣмъ працювати до двохъ годинъ на день, а затѣмъ буде заняте для всѣхъ людей за приличну заплату, а що за тымъ слѣдуе, згине суспôльный болякъ вытвореный нынѣ черезъ капиталістичну систему, а званый волокицтвомъ.

Суперництво.

Капиталісты запевняють, що въ соціяльнôмъ устрою загине суперництво, котре нынѣ пôдганяе до працѣ. Однакъ, если люде заспокоять всѣ свои потребы, чижь потребують пôдставляти собѣ ноги, щобъ выпихати себе взаимно зъ рôвноваги? Капиталісты цѣлого свѣта мають бôльше богацтвъ якъ имъ потреба, а помимо того пануе помѣжь ними зависть въ товарискихъ вôдносинахъ и суперництво въ гандлю. Въ соціяльнôмъ устрою публична похвала буде могучою заохотою до чину. Робôтникъ, котрый вынайде якійсь родъ машины, котра скоротить и зменшить працю его товаришѣвъ, стане героемъ для цѣлого загалу. Такій способный робôтникъ одержить сталу пенсію, щобы мôгъ дальше працювати въ своимъ улюбленôмъ занятю. Въ теперѣшныхъ часахъ машины служать до побôльшеня приватного посѣданя капиталôвъ, а до бôльшого упôдленя робôтникôвъ. Пажерливй володарѣ капиталу окрадають нынѣ вынахôдникôвъ зъ овочѣвъ ихъ ґеніяльного духа. Чоловѣкъ, котрый въ будучности вынайде новый способъ веденя интересу, або новый родъ працѣ, буде поважаный черезъ загалъ а уважати его будуть за добродѣя людскости.

Противники соціялізму.

Капиталісты не бажають собѣ, щобы правительство будувало желѣзнй дороги, щобъ завѣдувало почтою, публичными школами, арміею, маринаркою, бо се соціяльнй „мрiѣ“; выступають противъ публичныхъ уряджень, бо лякають ся, щобъ народъ не забажавъ усуспôльнити всѣхъ галузей промыслу и гандлю.

Чимало людей суть ще противниками соціялізму, бо есть вôнъ сильнымь крокомъ наперѣдъ. Зъ початку поступъ стрѣчавъ ся все зъ великимъ числомъ противникôвъ, а приклонники поступу клали свое жите за голошенй засады.

Соціялізмъ для его поступовости переслѣдують теперь тй, котрй мають интересъ въ задержаню старыхъ поглядôвъ, ложи и темноты. Соціялізмъ выключае зô суспôльности истноване клясъ, охоту панованя одныхъ надъ другими, зносить вызыскъ чоловѣка и для тои причины мае таке велике число противникôвъ.

Борба клясъ.

Цивілізація поступае, коли еи духовй засобы, енерґія знаходить примѣнене; а поздержуване тои енерґіи въ дѣланю або ведене еи на мановцѣ цофае цѣлу цивілізацію взадъ. Надмѣрне богацтво зъ одпои стороны, а понижаюча нужда зъ другои, вытворюють въ суспôльностяхъ борбу клясъ. Въ сучаснôй суспôльности богатый деморалізуе ся зъ причины надмѣру збытку и вплыву; бѣдный наймитъ улягае передъ пониженемъ зъ причины своеи зависимости вôдъ верховодôвъ. Богачь проводить свôй часъ на вышукуваню прiятности и способу понижуваня наймитôвъ; а наймиты робôтники проводять свôй часъ на вытворюваню маєткôвъ своимъ панамъ, на зарôбокъ для удержаня своихъ родинъ и на выборене для себе вôдповѣднѣйшихъ правъ. Нерôвный подѣлъ богацтвъ выкликуе борбу клясъ, спиняе удержане робучихъ масъ, спôзняе поступъ людскости и нищить цивілізацію.

Погляньмо на минулй столѣтя, а побачимо тамъ могилы похороненыхъ державъ и вымерлыхъ людскихъ племенъ. Читаемо про славнй часы стариннои Сиріи. Чудуемо ся богацтву Вавилону и Нинивы зъ ихъ сильными мурами, бронзовыми брамами, зъ ихъ святынями и кôнчатыми вежами. Де дѣли ся тй славнй державы? Въ хвили упадку вавилоньскои державы два процентъ еи населеня держало въ своихъ рукахъ цѣле богацтво краю а масы людей гинули зъ голоду. Коли пôзнѣйше розлетѣла ся Персія, оденъ процентъ еи людей посѣдавъ цѣлый обшаръ управнои и неуправнои землѣ.

Покиньмо долины рѣки Тигру а удаймо ся надъ пѣсковатй береги Нілю, щобъ поглянути на старинный а голосный въ история Египетъ, зъ его школами и библіотеками, зъ его святинями и пірамідами знищеными гураґаномъ давно минулыхъ лѣтъ. Въ хвили упадку Египту два процентъ его людности посѣдало 97 процентъ загального богацтва.

Орелъ тодѣшного поступу розсѣвъ ся знову на скалахъ середземного моря, а спôлка Фенікіянъ стала осередкомъ цивілізаціи. Кидала она лучами свѣтла на пôвнôчь и полудне. Але надмѣрне богацтво одиниць и нужда масъ люду довели Фенікіянъ до упадку. Ихъ минувшость и славу выспѣвують хиба поеты.

Звѣзда ґенія засвѣтила знову на небосклонѣ понадъ егейскимъ моремъ и надъ скалами атеньскои землѣ и вдѣлила кождому краеви сноповъ свѣтла, зачертого въ обожанôй Греціи. Вôтчина поезіи, рѣзьбы, архитектуры, наукъ упала по кôлькохъ столѣтяхъ истнованя пôдъ тягаромъ клясовои нерôвности. А римска держава, выросла зразу на пяди землѣ въ околицяхъ Риму и розросла опôсля въ наймогутнѣйшу державу на свѣтѣ, стратила рôвновагу и упала въ хвили, коли 1800 осôбъ посѣдало въ своихъ рукахъ політичну власть и богацтво цѣсарства.

При кôнци 16 столѣтя Испанія була наймогутнѣйшою державою на земли. Єи кораблѣ доплывали до найдальшихъ закуткôвъ моря. Сонце не западало нѣколи въ испаньскôй державѣ, бо розходило ся по цѣлôй земли. Але и ту стало ся те саме, що въ иншихъ державахъ. Народне богацтво перейшло въ руки аристократіи, а вывласненй масы попали въ нужду и пониженє. Той процесъ доводить Испанію до скорого розкладу и остаточного загину.

Погляньмо на италійскй републики въ 14 и 15 столѣтю. Анґлійскій историкъ Macaulay пише, що италійскй кораблѣ доплывали до морей всѣхъ краѣвъ; италійскй фабрики повставали на земли всѣхъ державъ. Всѣ мѣста посѣдали банки италійскихъ капиталістôвъ. Тогдѣ вынайшли найкрасшй системы веденя гандлю. Треба сумнѣвати ся, щобы котра небудь зъ истнуючихъ нынѣ державъ дôйшла до такъ высокого ступеня цивілізаціи и богацтва, якъ италійскй краѣ чотыриста лѣтъ тому назадъ. Одно мѣсто Фльоренція мало 200 фабрикъ вовняныхъ выробôвъ зъ 80 тысячь робôтниками. Вôсѣмдесять банкôвъ залагоджувало гандлевй интересы не однои лише Фльоренціи, але цѣлои Европы. Два банки пожичили Едвардови III., королеви Анґліи, суму, що нынѣ представляе вартôсть пятнайцять міліонôвъ долярôвъ (15,000,000).

Треба сумнѣвати ся, чи всѣ банки одного стейту Kentucky могли бы пожичити таку суму?

Що до штуки, науки и літературы, Фльоренція вела передъ. Але система конкуренціи выкликала властивй собѣ наслѣдки и въ тôй соняшнôй Италіи. Средства вытворюваня и подѣлу богацтвъ зôстали змонополізованй. Богацтво перейшло въ руки кôлькохъ грошевитыхъ панкôвъ. Міліоны людей звели ся на жебракôвъ, свѣтляна зоря италійскихъ републикъ померкла и згасла. Недавно анархістъ Bresci убивъ италійского короля Гумберта I. Безъ сумнѣву бувъ се страшный злочинъ. Але за тй вôдносины, що выкликують анархію, вôдповѣдае италійске правительство. Выголодженй мешканцѣ Италіи, запряженй до тяжкои працѣ вôдъ ранной молодости ажь до старости, вдоволяють ся якою небудь поживою. Суть такй околицѣ, де люде споживають паляницѣ зъ орѣхôвъ, змѣшаныхъ зъ землею. То-жь годѣ чудувати ся, если люде, доведенй голодомъ до розпуки, беруть до руки оруже и вбивають деспотôвъ, котрй обкрадають ихъ зъ ихъ овочѣвъ тяжкои працѣ. Чи-жь не фальшиве те милосердіе, яке вôдчуемо на вѣсть про смерть короля Гумберта, ватажка гнобителѣвъ працюючихъ масъ, а не знаходимо слова спôвчутя для тысячокъ мущинъ, женщинъ и дѣтей, котрыхъ жовнѣры вымордували пôдчасъ голодовыхъ розрухôвъ въ Италіи и то на приказъ короля и представителѣвъ вызыскуючихъ? Такъ, Bresci допустивъ ся одного морду, але Гумбертъ и система, котрои вôнъ представителемъ, помордували тысячѣ людей.

Кождый членъ суспôльности, що розумѣе злй наслѣдки конкуренційнои системы, есть свѣдомымъ убійцею, если попирае ту систему своимъ голосомъ при выборахъ. Голосъ вôдданый на капіталістичнй партіи значить потверджене истнуючои нынѣ найпоганнѣйшои нерôвности, яка коли небудь истнувала на земли. Побѣда републиканьскои або демократичнои партіи потягае за собою смерть и розпуку міліонôвъ наймитôвъ-робôтникôвъ. То-жь хто голосуе на републиканьску або демократичну партію допускае ся бôльшого проступку, якъ той, якого допустивъ ся анархістъ на италійскôмъ королю Гумбертѣ.

(Дальше буде.)

Хто хоче бути аґентомъ?

Десь зъ початкомъ весны приходить до мене Полякъ-аґентъ и розкладае всѣлякого рода книжки, образки, пацьорки, шкаплѣры и таке инше добро та въ досыть проворный спосôбъ захвалюючи свôй товаръ, просить, щобъ я давъ ему дещо вторгувати. Я пытаю за рускими книжками отъ лишь длятого, щобъ его позбути ся, бо догадувавъ ся, що ихъ немае. Але де тамъ! Аґентъ перепросивъ мене, що не знавъ якои я народности и тому показувавъ менѣ тôлько самй польскй книжки, але у него суть и рускй рѣчи, якъ календарѣ, молитвословы, изборники, божй листы и т. д. лишь вôнъ ихъ лишивъ въ готелю и заразъ ихъ принесе. Я розбалакавъ ся трохи зъ тымъ аґентомъ а вôнъ менѣ признавъ ся, що крутить тымъ „бизнесомъ“ вже десять рокôвъ, а за той часъ укладавъ собѣ пятнайцятъ тысячь долярôвъ. Я бы ему бувъ и не вѣривъ, еслибъ не другй, достовѣрнй люде, що потверджували его зôзнаня.

Те все про польского аґента подавъ я тому, що хочу теперь говорити до письменныхъ, проворныхъ рускихъ молодцѣвъ. Чому бы котрому зъ нихъ не спробувати того „бизнесу“ та не пустити ся помѣжь рускихъ та словацкихъ людей зъ такимъ самымъ товаромъ якъ той Полякъ? Але то мало спробувати, ту треба на правду взяти ся до тои роботы, а кажу, що такій рускій аґентъ не пожалуе, бо въ кишени липать ся ему доляры и то не мала сума, а въ серци те приятне чуте вдоволеня, що пôдносить своихъ рôдныхъ братôвъ до просвѣты, до знаня. Боятн ся страты нема чого. Рускй люде потрохи розсмакували вже въ читаню, ихъ лишь хиба та, що по книжку чи ґазету не любять самй написати. До того треба имъ принуки, а власно тымъ, щобы ихъ до того принукувавъ, бувъ бы такій аґентъ. Того „бизнесу“ навчити не можна, бо се зависить вôдъ проворности самого аґента та вôдъ рôжнородности товару, якій мусить розносити. Певно, що такій аґентъ, про котрого я вамъ теперь розкажу, не продасть анѣ однои книжочки, образка чи годинки, если буде такъ поступати. Тому буде якихъ зо три роки, намовленый мною рускій молодець набравъ зъ собою книжокъ и такого иншого добра тай пôйшовъ мѣжь людей. За якихъ два дни вертае той „аґентъ“ назадъ, але.... зъ тымъ самымъ майже наборомъ.

— Вже такъ скоро по ярмарцѣ? — пытаю ся.

Не хочу ту розказувати, якъ той „аґентъ“ наклявъ здорово людей и той товаръ, бо не продавъ майже нѣчо зъ того.

— Якже-жь вы продавали? — пытаю ся дальше, розбавленый насупленою миною аґента.

— Та якъ — вôдповѣдае вôнъ. — Приходжу до однои хаты, вôдчиняю дверѣ, станувъ на порозѣ тай пытаю ся: не купите книжокъ, або образкôвъ? То въ однôмъ домѣ казали менѣ, що нѣ, то я заразъ водôйшовъ, въ другомъ домѣ такъ само, а въ однôмъ то якась жѣнка мало мене мѣтлою не побила, казала, що я обманець, волоцюга, пройдисвѣтъ. Якъ бы не якйсь честнй парубки, що купили кôлька спѣванникôвъ, то не було бы за що вернути домôвъ.

Нє, певно, хто такъ робить „бизнесъ“ якъ той аґентъ, то анѣ 15 центôвъ не доробить ся, не то 15 тысячь. А чому-жь жидамъ, Арабамъ, Полякамъ, а навѣть Словакамъ не трафляе ся таке, якъ тому „аґентови?“ Бо вмѣють якъ поводити ся зъ людьми, зъ котрого кôнця розпочати бесѣду, якъ дôйти въ тôй бесѣдѣ до бизнесу, якъ захвалити свôй товаръ и якъ нимъ зацѣкавити купуючихъ и т. д.

Въ книжкахъ не можна робити великого добору, хочь треба мати всѣлякого змѣсту. Треба знати, що бôльша часть нашихъ людей зачинае лишь читати и тымъ треба подавати дуже легоньку а займаючу лектуру. Я не бувъ бы навѣть противный „сонникамъ“ та „божимъ листамъ“, бо чоловѣкъ, якъ те купить, то стане ихъ читати разъ, другій и третій, зъ того привчить ся читати, привыкаючи до рускихъ буквъ, а опôсля вôнъ самъ побачить, що тй книжки не дуже що вартнй, зъ нихъ годѣ чого навчити ся и затужить за иншою книжкою, а далѣ, якъ вже розсмакуе въ читаню, тогды подавай ему друковане хочь бы и самй „премудрости Соломона“. Добôръ инщихъ дрôбничокъ до продажи зависить вôдъ гумору аґента.

Ану молодй хлопцѣ, попробуйте того „бизнесу“! Книжокъ можете накупити въ краю або и ту въ Америцѣ, а за другй рѣчи розпытайте въ Ню Йорку. — Одна лишь увага, щобы не выдавали денно бôльше на жите та напитки, якъ выносить цѣлый зарôбокъ, бо тогды грозить „аґентови“ поворотъ до дому „фрейтомъ“ (тягаровымъ потягомъ).

Ст. Макаръ.

Дописи.

30. Листъ изъ старого краю.

Зъ галицького сойму.

По парляментѣ соймъ. А и тамъ и тутъ такъ мерзенна комедія, такій насмѣхъ могучихъ надъ слабыми, що прямо тратить ся вѣру у всякій парляментаризмъ и хочеть ся крикнути: „Для насъ, для угнетенои руськои націи, якъ и для всѣхъ угнетеныхъ, найбôльше користи дало-бъ єще кôлька лѣтъ абсолютизма та вынятковыхъ правъ. Лишь о те, що и ворогъ народньои свободы, чей-же мене нѣхто не посудить... Тôлько така пародія парляментаризму, така комедія коштомъ гроша пуждарôвъ (не забувайте, що панамъ посламъ платить ся грубй грошѣ, котрй стягають ся въ податкахъ, а найбôльше податкôвъ — звѣстна рѣчь — платять якъ-разъ найбѣднѣйшй!) до поправы долѣ широкихъ народныхъ масъ абсолютно нѣчимъ не причинить ся, а своєю нѣбы-роботою, своимъ удаванємъ, що щось робить ся, присыпляе вона лише чуйнôсть робучихъ масъ, гамуе ихъ въ ихъ революційности, каже имъ сподѣвати ся, що можна буде все зробити леґальною, парляментарною дорогою и здержуе ихъ вôдъ одинокого способу, якій може довести народъ до лучшои долѣ, вôдъ революціи. А абсолютизмъ давъ бы почути масамъ, що вони въ неволѣ, задѣвъ бы ихъ до живого, и вони въ обуреню зôрвали-бъ ся до бою на жите и смерть и въ тôмъ бою побѣдили бы.

Та ширше розвинути отсю свою думку, поговорити про вартôсть т. зв. конституційныхъ свободъ для робучихъ масъ доведеть ся може иньшимъ разомъ, а теперь хочу лишь показати, якъ убійчо вплывае на галицькихъ Русинôвъ та надѣя, що чей-же парляментарною дорогою зробить ся дещо. При кôнци минувшои соймовои каденціи, лѣтомъ 1901 р., зробили вони сецесію зъ сойму, видячи, що соймъ мимо ихъ опозиційного голосу хоче поухвалювати такй законы, якй будуть ножемъ, приложенымъ до горла руському народови. Думали вони, що своєю сецесією заставлять польську шляхту задумати ся и завернути зъ дороги дотеперѣшнои своеи політики, ворожои для всего робучого народу загаломъ, а для Русинôвъ ще зъ осôбна. Але горбатого и могила не выпростуе, а польськои шляхты не здержить вôдъ еи політики нѣчого, хиба сила. То-жь и сецесія руськихъ послôвъ нѣчого не помогла. Ухвалене закона про рентовй оселѣ, справа заснованя руськои ґімназіи въ Станиславовѣ, котру кинено до коша, а на конець выборы до сойму въ осени 1901 р. выборы, пôдчасъ котрыхъ пущено въ рухъ противъ Русинôвъ усѣ выборчй шахрайства, вынайденй польською шляхтою и опатентованй ц. к. правительствомъ въ Галичинѣ, и то въ ихъ найлѣпшôй доскопалости, — все те показало наглядно, що польська шляхта не думае змѣнювати свого поступованя супротивъ Русинôвъ. Мимо того нововыбранй руськй послы взяли участь въ соймовыхъ нарадахъ при кôнци грудня 1901 р., заявляючи, що роблять последну пробу, що ждуть, абы польська шляхта оказала свою справедливôсть супротивъ Русинôвъ, а ту „справедливôсть“ мы побачимо. Вправдѣ не въ соймѣ, де радили лишь дуже коротко и не урадили нѣчогѣсѣнько загаломъ, а не то, абы що для Русинôвъ зробили, але побачили мы ту „справедливôсть“ поза соймомъ. Мы побачили ту „справедливôсть“ въ подѣяхъ на львôвськôмъ університетѣ и на наслѣдкахъ тыхъ подѣй, побачимъ еи въ вôдобраню субвенціи „Просвѣтѣ“, въ предложенняхъ шляхотського правительства, якй мають бути ухваленй на теперѣшнои соймовои сесіи. А предложено тамъ до ухвалы законъ про рентовй оселѣ, якій уже разъ ухвалено, лишь не дôставъ вôнъ цѣсарськои санкціи, предложено законъ про примусовй хлѣборобскй спôлки, законъ про выкупъ паньскихъ лѣсôвъ на коштъ краю...

Мимо такихъ доказôвъ шляхотскои „справедливости“ рускй послы знову рѣшили ся зробити ще одну послѣдну пробу и беруть участь въ соймовыхъ нарадахъ... Одинокою користію зъ тои пробы буде ухвала заснованя рускои ґімназіи въ Станиславовѣ, але се не актъ справедливости зô стороны сойму, а паслѣдокъ закулісового торгу рускихъ послôвъ до вѣденьского парляменту зъ центральныхъ правительствомъ, якъ разъ на жадане центрального правительства соймъ мусить згодити ся на засноване рускои ґімназіи въ Станіславовѣ, а вôдповѣдне внесене посла Барвѣньского е лише формалістичнымъ млынкомъ, на котрôмъ мае перемолоти ся та справа, порѣшена ще въ зимѣ, абы здавало ся, що краевй справы полагоджуе соймъ, а не центральне правительство, абы не выйшло на верхъ, що польска шляхта дае Русинамъ лишь те, що мусить дати на приказъ зъ Вѣдня, абы Поляки опôсля могли хвалити ся, що ось то ихъ добротѣ мають Русины завдячувати ґімназію въ Станиславовѣ. Отсе одинока проба зъ тои послѣднои пробы, повторенои вже другій разъ. Кôлько буде єще тыхъ пробъ? — на разѣ не знати...

Зъ формалістичнои та безкорыстнои роботы сойму годить ся ще згадати про внесене посла Могильницкого, котре жадае знесеня одного поліційного цѣсарского патенту зъ передконституційныхъ часôвъ, силою котрого галицкй старосты засуджують безправно всякихъ „бунтôвникôвъ“ на арешты та грошевй кары. Те внесене вôдослано до судовои комісіи и тамъ йому заспѣвають мабуть „вѣчну память“...

А що згадати годить ся, що мѣсто Яворôвъ ухвалило заснувати въ себе руску ґімназію та жертвуе вôдъ себе богато на ту цѣль, а на руки яворôвского посла зъ хлопскои куріи, ґр. Яна Шептицкого, внесло до сойму петицію, абы правительство заняло ся тою справою. Побачимо, якъ поступить собѣ въ сѣй справѣ батько теперѣшного галицкого митрополита греко-католицкои церкви...

30. Червня, 1902 р. М. Л.

Зъ Ґоноръ, Ман., Канада.

Будова руско-кат. церкви въ Ґоноръ вже кôнчить ся, а въ слѣдъ за тымъ тутешнй Русины починають бути звѣсными. Перше нѣхто насъ не знавъ, нѣхто не бачивъ, а побудовали церковь — сейчасъ маемо опѣкунôвъ. Французко-католицкій бискупъ присылавъ до насъ оногды свого заступника, котрый дуже хитренько пôдходивъ людей. Мѣжь иншимъ говоривъ такъ: „Бачу, що вже маете гарну церковь. Гарно, дуже гарно! Бѣда лише, що не маете священника! Схизматицкого грѣхъ брати, а руского не одержите. На все одначе найде ся рада, коли будете мудрй. Именно запишѣть церковь на католицкого бискупа, то вôнъ буде вамъ присылати однои недѣлѣ польского, а другои руского священника.“ Видите, якъ вороги хочуть зловити пôдъ себе нашу керваницю!?

Галицкихъ Русинôвъ е на нашôй кольоніи 35 родинъ, буковиньскихъ 21, а Поляковъ 15 родинъ.

Мы свою церковь вже кôнчимо, Буковинцѣ загадують будовати для себе православну, а Поляки „каплічку“, де будуть спѣвати „ґодзінки“. Весна и початокъ лѣта гарнй, слава Богу, въ Ґоноръ. Дощѣ перепадають частенько, досить тепло, тожь все гарно росте.

Р. Г.

Сема головна конвенція „Руского Народного Союза“ въ Jersey City, N. J.

(Дальше)

Ту поставлено надъ точкою б) три внесеня. а именно: 1) п. М. Ґрадонь внѣсъ, щобы мѣсячне платити по 70 центôвъ, але въ тыхъ грошахъ, щобы була заплачена ґазета „Свобода“, котру кождый членъ Союза мае достати. 2) Внесене о. Тимкевича звучить такъ, що замѣсть на ґазету волить ся дати певну суму зъ мѣсячного на „Рускій Народный Дôмъ Еміґраційный“. 3) Внесене о. Ардана було таке, щобы мѣсячне платити пôсля лѣтъ, т. е. молодшй члены вступаючй до Союза повиннй бы платити меншу вкладку, а старшй бôльшу.

Всѣ три внесеня пôддано пôдъ голосоване, на що отримали I. 23 голосы, II. 4 голосы, а III. 16 голосôвъ. Отже принято ухвалу 1. внесеня, що кождый дорослый членъ мае платити що мѣсяця 70 цнт. (або 35 цнт, если записаный на пôвъ запомоги), „Свобода“ мае бути орґаномъ „Союза“ и мае ся посылати кождому дорослому членови, котрый платить на цѣлу запомогу, безъ взгляду, чи вôнъ знае читати, або нѣ. Єсли мужь и жена належать обое до Союза, то тогды ґазету посылае ся лишь одному зъ нихъ. Ґазета „Свобода“ мае ся выдавати етимольоґічною правописею. Каса Союза выплачуе за „Свободу“ пôсля числа дорослыхъ членôвъ по 10 цнт. за кождого члена мѣсячно. Ухвала та входить въ жите зъ днемъ 1. юлія 1902, а до того часу мають мѣсцевй секретарѣ выготовити адресы всѣхъ членôвъ управненыхъ до побираня ґазеты и надôслати до редакціи „Свободы!“ Змѣны адресôвъ и новыхъ членôвъ мають тіи-жь секретарѣ предкладати редакціи що мѣсяця.

д) Вôдзнаки Союза мае ся набувати лишь вôдъ гол. секретара.

§ 17. Кожде братство або М. Р. Н. С. мають выбрати собѣ орґанізатора дѣтей; такимъ орґанізаторомъ може бути и мѣсцевый секретаръ. Выказы дѣтей повиннй провадити ся осôбно. Перше мѣсячне вôдъ дѣтей належить ся такому орґанізаторови и 5 процентъ зъ мѣсячного.

§ 18. За кожду смерть, хотяй бы она була зъ якои небудь причины, выплачуе ся посмертне.

О годинѣ 6-ôй замкнено засѣдане; передъ тымъ прочитано телеґрамы и листы, що наспѣли на конвенцію и назначено часъ, абы завтра на 7. год. рано кождый делеґатъ и урядникъ явивъ ся въ гали.

О годинѣ 7. вечеръ въ тôй самый гали вôдбувъ ся Вечерокъ вокально декляматорскій въ честь 41. роковинъ смерти незабутого нашого ґенія-поета Тараса Шевченка, на котрôмъ брали участь всѣ делеґаты конвенціи.

Третого дня т. е. 20. червня 1902. зôйшли ся всѣ участники конвенціи о год. 7-ôй рано до галѣ и по молитвѣ, якъ то було кождого дня, зачали переглядати дальше статуты Р. Н. Союза. Сего дня ухвалено слудуючй параґрафы:

§ 18. а) Въ разѣ еслибъ членъ мужь позбавивъ житя члена жену свою, або еслибъ членъ жѣнка позбавила житя члена мужа, Р. Н. Союзъ выплатить посмертне не оставшимъ ся при житю мужови або женѣ, лишь дѣтямъ або его спадкоемцямъ.

§ 21. Вычеркненый.

Въ § 22. где есть мова о поединчихъ членахъ Союза треба додати члены братства або М. Р. Н. С.“

§ 23. Зачинае ся такъ: Братство або М. Р. Н. С. перестають бути членами Союза и т. д. Въ параґрафѣ тôмъ на внесене о. Пôдгорецкого принято ще слѣдуюче: 1) єсли ворожо выступае хто и несправедливо очерняе урядъ Союза, 2) если выступае ворожо противъ ухвалъ Союза, 3) если хто будь устно будь письменно выкликуе недовѣріе до Союза, 4) если будь брошурами, будь по чужихъ ґазетахъ ширить злобно рôжнй брехнѣ и рôжнй пôдозрѣня, клеветы и взагалѣ выступае противъ интересôвъ Союза, а тымъ самымъ дѣлае на шкоду американьскои Руси, 5) хто выступае противъ статутôвъ и ухвалъ Союза — тымъ самымъ перестае бути членомъ Союза.

§ 24. Зачинае ся такъ: Братство, що не заплатить мѣсячного до 30 день и т. д. Члены братствъ и М. Р. Н. С., що не платять вкладки и т. д.

Увага: єсли членъ не заплатить мѣсячне до братства або М. Р. Н. С., то секретарь не посылае за него зъ касы мѣсцевои до Союза.

§ 29. Додати фондъ сирôтскій.

§ Н. Всѣ 3 фонды мають бути подѣленй на 3 книжочки и записанй въ банку на имя: Руско-Народный Союзъ, а касіеръ мае бути записаный лишь яко касіеръ сего товариства. Всѣ фонды мають бути зложенй на процентъ. Всѣ выплаты Р. Н. Союза мають ся выплачати лише чеками. На кождôмъ чеку до выплаты мае бути пôдписаный председатель, секретарь и касіеръ. Союзъ мае мати свои чеки выдрукованй на имя Р. Н. Союза. Чеки до пôдпису мають ити разомъ зъ асиґнатами вôдъ секретаря, котрый мусить утримувати книжку чекову. Квитъ, асиґнаты и урядовй письма мають бути друкованй.

Запомоги и посмертне мають бути выписанй на чекахъ на имя того, кому ся тй грошѣ належать, а пересланй на руки мѣсцевого секретаря.

Въ декляраціи мае бути рубрика на посмертне въ такій способъ: Посмертне здаю на жену . . . . . скôлько . . . на дѣти . . . . скôлько . . . . на кого иншого . . . скôлько . . . — чи на всѣ дѣти по рôвной части.

П. К. Котанчикъ поставивъ внесене, щобы Р. Н. Союзъ купивъ дôмъ, бо вложенй грошѣ на дôмъ бôльше принесуть хôсна, якъ щобы були въ банку. Ухвалено купити дôмъ бôльшостію голосôвъ, бо 29 голосовало за тымъ. Де такій дôмъ мае ся купити — вôдложено на пôзнѣйше.

§ 33. Дѣлами Союза управляе: 1) конвенція Союза, 2) головный урядъ Р. Н. Союза. 3) выдѣлъ Союза, 4) контрольна комісія и 5) урядъ братства або М. Р. Н. Союза.

Зарядъ Союза мае ся роздѣлити на двѣ части; зарядъ Союза выбраный на конвенціи т. е. головный урядъ и урядъ братства або М. Р. Н. Союза.

Кожде братство або М. Р. Н. Союзъ мусить мати число, на котре все треба ся покликувати при всѣхъ справозданяхъ, а имя-братства може бути въ скобкахъ зазначене.

§ 35. Делеґаты на конвенцію Р. Н. Союза мають бути выбиранй на надзвычайнôмъ мітинґу о оденъ мѣсяць передъ конвенціею, котрый то мітинґъ мае бути оголошеный напередъ о два тыжднѣ. На звычайнôмъ мітинґу, о котрôмъ не було оголошено два тыжднѣ напередъ — выбраный делеґатъ неважный. Мітинґъ надзвычайный може вôдбути ся того само дня, що и звычайный. Урядъ братства мае сейчасъ повѣдомити головного секретара о результатѣ выбору.

§ 40. Вôдъ слова: Вôнъ мае также и т. д. выкрисляе ся.

Увага: 1) секретаръ мае подати въ ґазетѣ кождого мѣсяця имя братства, скôлько е членôвъ й адресъ братства. 2) чи е членъ горожаниномъ Спол. Державъ и чи письменный. 3) Союзъ мае постарати ся о переступнй листы.

§ 42. Принятый зъ поправкою, що если зъ якого плейзу вôдъ братства або М. Р. Н. С. до головного уряду грошѣ не зôстануть въ свôй часъ присланй, то головный секретаръ мае право упôмнути ся цѣлого мѣсцевого уряду т. е. предсѣдателя, секретара и касіера.

§ 43. Мѣсячне вôдъ братствъ выписане на чекахъ, драфтахъ або монї ордерахъ на имя Руского Народного Союза не посылае ся до касіера, але вразъ зъ повѣдомленемъ до секретара, а той доперва вôдсылае касіерови. Всѣ грошѣ якй хто платить до касы Союза мають бути выписанй на имя Руского Народного Союза.

§ 44. Буква г) вôдпадае.

Буква е) Урядъ Союза мае контролювати всѣ предпріємства Союза.

Секретаръ и предсѣдатель мають бути бейльованй да $1000, а касіеръ на подвôйну суму, яку одержить вôдъ свого попередника.

§ 45. Предсѣдатель мае право суспендувати урядникôвъ за неповиноване ся статутамъ Союза. По суспендованю мае предсѣдатель повѣдомити выдѣлъ Р. Н. Союза, а на мѣсце засуспендованого урядника мае покликати вôдповѣдного члена. Цѣлый выдѣлъ Р. Н. Союза, т. е. всѣ урядники рѣшають бôльшостію одного голосу важну суспенду або нѣтъ и вôдъ того залежить суспендуваному вернути назадъ на свôй урядъ або зôстае зъ него выкиненый. Суспендуваный урядникъ цѣлымъ урядомъ мае право апелювати до слѣдуючои гол. конвенціи.

§ 46 Головный секретарь мае помѣстити разъ на мѣсяць въ „Свободѣ“ адресаръ всѣхъ чиселъ Р. Н. Союза (всѣхъ братствъ и Союзикôвъ).

§ 47. Контрольна комісія мае право побôльшити або зменшити бейлъ касіера, розумѣе ся вôдповѣдный до сумы грошей яка въ него находить ся.

На слѣдуючôй конвенціи мають бути всѣ книги и паперы якй только знаходять ся въ урядѣ предложенй делеґатамъ. Кождый урядникъ мае передати свôй урядъ на головнôй конвенціи.

§ 57. Єсли оденъ членъ Выдѣлу зажадае скликаня засѣданя урядникôвъ, то удае ся до контрольнои комісіи, а контрольна комісія мае вôднести ся въ тôй справѣ до предсѣдателя. Предсѣдатель може скликати урядникôвъ на засѣданя або нѣ. Єсли бы не хотѣвъ предсѣдатель сдликати Выдѣлу на жадане контрольнои комісіи, то въ такôмъ разѣ рѣшае сю справу цѣлый Выдѣлъ бôльшостію голосôвъ.

Теперь делеґаты розôйшлись на обѣдъ 1½ по полудни, а точно о 3. год. мають ся всѣ появити на своимъ мѣсци.

Дня 20. червня 1902 по обѣдѣ приступлено до дальшои ревізіи статутôвъ.

§ 59. Змѣнено сй слова: замѣсть членамъ мае бути делеґатамъ, замѣсть зъ цѣлорôчнои — дворôчнои дѣяльности.

§ 62. Конвенцію отвирае предсѣдатель Союза и покликуе зъ помежи делеґатôвъ одного предсѣдателя и двохъ мѣсто-предсѣдателѣвъ на часъ конвенціи. Предсѣдатель конвенціи мае право покликати двохъ секретарôвъ. Делеґаты мають выбрати на предложене предсѣдателя контрольну комісію на часъ конвенціи. Урядъ выбраный на часъ конвенціи мае выготовити справоздане зъ конвенціи.

§ 63. Слѣдуюча ювилейна конвенція мае вôдбути ся зъ великими торжествами дня 30 мая 1904 р. въ Shamokin, Pa., въ котрôмъ то мѣстѣ и того самого дня минае 10 рокôвъ вôдъ заложеня товариства Руско-Народный Союзъ.

Порядокъ конвенціи ухваленый повысше мае творити особный параґрафъ.

§ 64. Слова „и одного заступника“ выкрисляе ся.

§ 67. Въ разѣ розвязаня ся товариства мають грошѣ перейти одна половина на Рускій Народный Дôмъ Еміґраційный, а друга половина на просвѣтнй цѣли въ Америцѣ.

На тôмъ закончено переглядъ статутôвъ.

Опôсля возвано секретара и касіера, щобы здали справоздане, але и теперь не предложено точного справозданя, длятого конвенція поручила контрольной комісіи. котра урядувала за послѣднй два роки и спеціяльнôй контрольнôй комісіи выбранôй першого дня на конвенціи а также бувшому предсѣдателеви, секретарови и касіерови. щобы сейчасъ выйшли до осôбного дому и можливо найскорше здали докладне справоздане зо стану касы. Тымчасомъ конвенція ухвалила, що два тыжднѣ передъ слѣдуючою конвенціею мають бути докладнй справозданя выдрукованй и розôсланй всѣмъ делеґатамъ.

Ухвалено также, що дôмъ якій Союзъ мае купити мае называтись „Руско-Народный Дôмъ Союза“. Купномъ сего дому мають занятись предсѣдатель, секретарь и касіеръ Союза, котрй суть заразомъ тростісами Союза.

Ухвалено выплатити посмертне по Николаю Опалка на арґументъ адвоката. Членови Семанови Кода зъ Питсбурґъ, Па. ч. гол. кн. 484, рѣшено выплатити 100 долярôвъ за руку и вôдтягнути зъ посмертного.

Дѣтямъ по Михаилѣ Ющаку рѣшено выплатити скоро лишь предложать опѣкуньскй паперы потвердженй судомъ.

Андрѣй Станѣславъ, коли вступавъ до Союза и бувъ самотный записавъ посмертне на родичѣвъ, але коли оженивъ ся. сказавъ на мітинґу, що хоче половину посмертного записати на жѣнку. Тымчасомъ заки мôгъ се зробити — померъ. Рѣшено на пôдставѣ свѣдоцтва братского выплатити половину посмертного женѣ а половину родичамъ.

Ухвалено выплатити посмертне по Михаилѣ Гойсакъ.

Лешкови Гойда ухвалено выплатити на пôдставѣ свѣдоцтва лѣкарского зъ посмертного $100.00.

Федорови Гудакъ зъ Лансфордъ, Па. ухвалено выплатити зъ посмертного $50.00.

Слѣдувало справоздане зъ календара на рôкъ 1902.

Справоздане о. Бончевского:

Доходъ зъ оголошень	$94.75
Доходъ зъ розпродажи	39.00
	$133,75
Розхôдъ: за часть календарску	$20.00
Оплаты почтовй и пересылка	5.25
	$25.25
Надвышка доходôвъ надъ розходами	**$108.50**

котрй то грошѣ о. Бончевскій сейчасъ драфтомъ на конвенціи передавъ „Союзови“ на руки председателя.

Справоздане о. Ардана:

Доходъ: »Союзъ« давъ на кал.	$300.00
зъ оголошень прійшло	38.50
зъ образкôвъ	16.00
зъ розпродажи	290.00
Разомъ	$644.50
Розхôдъ: образки	$54.65
папѣръ, чорнило	76.95
друкъ	66.25
робôтникамъ	124.00
оправа	65.00
посылка календарôвъ	47.08
процентъ вôдъ огол. и прод.	20.15
почта, тел., експр. и всѣ другй выдатки	57.01
Разомъ	$511.09
Надвышка доходôвъ надъ розходами	**$133.41*)**

Загальный рахунокъ:

„Союзъ“ давъ на календарь	$300.00
Звернено до „Союза“ 108.50 и 133.41	241.91
Недоборъ	$58.09

На покрыте того недобору есть еще мѣжь людьми, котрй еще не здали рахунку, 399 календарôвъ и на складѣ въ редакціи 45 календарôвъ. Кромѣ сего за оголошеня виннй ще люде $7.00.

Ввиду сего сподѣватись належить, що Союзъ дôстане еще и тыхъ $58.09 до касы назадъ. За свою роботу нѣ о. Бончевскій, нѣ о. Арданъ не рахували собѣ нѣчого, а спôлка „Свободы“ робила календарь для Союза, не числячи собѣ жадного зыску.

Конвенція приняла се справоздане до вѣдомости и ухвалила, щобы Союзъ выдававъ що року свôй календарь и щобы кождый секретаръ старавъ ся завчасу зôбрати для календара якъ найбôльше оголошень и якъ найбôльше календарѣвъ розпродати, але щобы календарь не коштувавъ 50 центôвъ, але менче.

*) Суму тую передавъ о. Арданъ новому касіерови дня 10. юлія въ Scranton. Pa.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ.

— **Зъ Филаделфіи**, Па. пишуть намъ: Коло насъ всьо дуже спокôйно. Дехто зô стороны говорить: Филаделфія то красне мѣсто! Се правда, дѣйстно такъ есть, але що зъ того, коли всьо належить до инших людей. А Русинъ зимнымъ окомъ придивляесь зъ боку, тай сумуе що вôнъ найбѣднѣйший, хотяй се певно тôлько зъ причины добродушности та лояльности иншимъ народомъ, который его за те выгнали ажь ту до Америки глядати хлѣба. Прейшовшись по мѣстѣ, рôжнй характеры ту увидите. Народъ крутить ся, однй смотрять свого бизнесу, другй студіюють чи вы е доброго серця, абы зъ васъ дещо выдерти, и если маете доляра сховайте его добре, абы его хто не вырвавъ. Русины ту найбôльше роблять по „ґарбарняхъ“ та желѣзныхъ фабрикахъ, а потраченй по цѣлôмъ величезнôмъ мѣстѣ. Єсть мѣжь ними и пару интеліґентныхъ, але проводника нема, хиба мадярска нагайка та инша саранча, котра о руске недбае. Єсть тутъ и такй, що не знали чи таке дапо якъ руска ґазета въ Америцѣ выходить. Ф. Б.

— **Н. Ю.** Мартинюкъ зъ Winnipeg. Man. пише намъ: Читавъ я въ „Правдѣ“ числѣ 11. дописъ зъ Сифтонъ, Ман. дописователь г. С. Огрызло, котрый пише такъ: нашй братя Русины въ Канадѣ всюда кидають въ кутъ вікраінску „Свободу“, котру накидають радикальнй попыки и называе „Свободу“ шматовъ. Отъ якъ и г. С. Огрызло зъ усѣмъ ся скрунивъ самъ на старôсть.

— **Пропавъ безъ слѣду.** Димитрій Криворучка зъ Козачôвки, коло Мельницѣ (Галичина) оженивъ ся передъ кôлькома роками зъ дуже красною дѣвчиною, котра пôзнѣйше покинула его и пôйшла до своей матери, зъ причины невѣрности. Однако и мужь еи, хочь жалувавъ за любковъ, але и не попадавъ въ розпуку а пôйшовъ крадькомъ до Америки и перебувавъ въ Канадѣ, въ околици Stuartburr, где пôзнавъ ся зъ рускою дѣвчиною, зъ котрою пôзнѣйше оженивъ ся. Коли довѣдала ся его перша жѣнка о его женитьбѣ, такъ въ той часъ удала ся до Америки. Д. Криворучка перечувъ, що его перша жѣнка хоче его вôдвѣдати, то удавъ собѣ дорогу до жѣночого брата въ Асинибоѣ, а тымчасомъ оженивъ ся у Дікінсонъ, Н. Д. На нещасте и ту вже знали о его штуцѣ и въ тойчасъ дали знати до полісмена, а коли полісменъ прійшовъ, щобы его арештувати, то вже не було кого арештувати; пропавъ безъ слѣду.

Панамъ мѣсцевымъ секретарамъ „Р. Н. С.“ до вѣдомости.

Повѣдомляю пп. секретарôвъ, що сего тыжня вышлю кождому по одной „Книжочцѣ платничôй“ на показъ. — Се суть дуже практичнй книжочки до поквитованя и кождый членъ »Р. Н. Союза« повиненъ мати таку книжочку.

Выказы пришлю кождому братству сего тыжня. Робота зъ выказами за мѣсяць Юній трошки опôзнена а то зъ причины конвенціи. Поволи всьо прійде до свого порядку. Тôлько прошу, зволять панове секретарѣ провадити у себе такій самый рахунокъ, якъ и на выказахъ, котрй посылають до мене, а тогды не буде жадной баламуты и мітинґи можь держати въ своимъ часѣ.

Грошѣ посылати всѣ до мене, але на имя гол. касіера.

Посмертнй запомоги, котрй ще не выплаченй, будуть выпленей всѣ зъ концемъ сего мѣсяця.

Дальше прошу пп. секретарôвъ, щобъ старали ся притѣгати якъ найбôльше членôвъ до нашого „Р. Н. Союза“, а не слухати нѣякихъ перевертнѣвъ и вандрôвныхъ аґентôвъ, котрй роблять на шкоду „Р. Н. Союза.“ „Р. Н. Союзъ“ не е жадна церковна анѣ політична **орґанізація, тôлько чисто народне руске товариство**, котре мае за цѣль вспомагати вдовы и сироты бѣдныхъ рускихъ робôтникôвъ такъ матеріяльно, якъ и морально. Въ „Р. Н. Союзѣ“ нема **жадныхъ попôвъ анѣ хлопôвъ**, тôлько суть члены, всѣ собѣ рôвнй. — Се, думаю, выстарчить для поясненя.

Д. Пирчъ, секретарь

До

Пов. П. секретарôвъ и касіерôвъ „Р. Н. Союза“.

Я васъ неповѣдомивъ сейчасъ по вôдобраню вôдъ васъ грошей зъ тои причины, що не маю вашихъ адресôвъ.

Алексій Шармонъ, касієръ „Р. Н. Союза“

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрова-нôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Mo-ney order, то е карточку, котру достанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Черезъ нашу редакцію можна замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраєвыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаємо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т. п. були надрукованѝ въ „Свободѣ“ въ четверь, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы еѣ достали найдальше въ попередну суботу.

УВАГИ.

Послѣднѝ подѣѣ на американьскôй Руси досыть цѣкавѝ. Особливо цѣкавою есть борба, яку завела часть угро-рускихъ попôвъ зъ »Соединеніемъ«. Якъ звѣстно, угро рускѝ священники числомъ около 30 (всѣ, якѝ були на конвенціи) вышли зъ галѣ засѣданя длятого, що делеґаты ухвалили, щобы предсѣдатель, секретаръ и касіеръ »Соединенія« були американьскими ситизенами. Опôсля заложили они нову орґанізацію »Дружество«. Теперь довѣдуемо ся, що ґазета „Дружество“, яку угорскѝ свящ. постановили выдавати, буде выдаватись за грошѣ мадярского правительства и що візитаторъ давъ вже на ту ґазету зъ грошей мадярского правительства, якѝ въ его рукахъ находять ся — кôлька тысячь долярôвъ. — Довѣдуемось також, що угорскѝ священники постановили переслѣдувати членôвъ »Соединенія«, не давати имъ розрѣшеня при сповѣди и т. п. Довѣдуемось дальше, що декотрѝ угорскѝ священники сильно противъ »Соединенія« аґітують навѣть по церквахъ, а »Slovenski American« трубить, що вже высше 100 братствъ хоче выступити зъ »Соединенія« и пристати до »Дружества«. Якъ бачимо — борба не на жарть и щобы причину до сеи борбы давъ лишь сей невинный параґрафъ, о котрôмъ писано высше про се и думати годѣ. Тутъ мусить ити о щось иншого, больше важного, больше »реального« — а се може выяснити доперва будучность.

»А. Р. Вѣстникъ« выступае досить остро противъ попôвъ, котрыхъ недавно величавъ та грозить, що буде выкрывати ихъ блуды; не щадить також и візитатора, котрого »Соединеніе« зробило своимъ почетнымъ членомъ и котрый тое-жь »Соединеніе« два дни познѣйше копнувъ ногою и ставъ на чолѣ орґанізаціи, котра мае на цѣли розбити »Соединеніе«.

Не менче цѣкава рѣчь, що члены »Соединенія« посылали кôлька разы делеґацію по попôвъ и на ґвалтъ хотѣли мати главного духовного управителя, хотяй уряду такого давнѣйше въ »Соединенію« не було, а »Соединеніе« истнувало и розвивалось, а урядъ главного духовника »Соединенія« заведено доперва тогды, коли деякѝ духовники »отъ Соединенія« хотѣли зôстати бискупами. Одинока задача главного духовника дивитись, щобъ всѣ члены сповѣдались, але если на се будуть дивитись мѣсцевѝ душпастырѣ и братства (котрѝ схочуть) то се вповнѣ повинно выстарчити.

А вже дуже смѣшно те, що »Соединеніе« хоче посылати якісь комісіи до апостольского делеґата въ Вашинґтонѣ, до Риму и до мадярского правительства. По що и на що? Хиба на се тôлько, щобы зъ касы »Соединенія« выкинути даремно пару тысячь долярôвъ, бо иншои корысти зъ сего не бачимо.

Своими послѣдными поступками такъ візитаторъ якъ и тѝ угорскѝ священники, що выступили противъ »Соединенія« страшно понизили себе въ очахъ народа. Борба, яку они завели, не може выйти на корысть анѣ имъ самымъ, анѣ членамъ »Соединенія«, а хиба тôлько на корысть такихъ орґанізацій якъ І. Католицка Єднота, Народн. Словенскій Сполекъ и т. п. Лишь борба о переконаня, о принципы, о идеѣ, може принести корысть воюючимъ, а такою борба части угорскихъ попôвъ зъ членами »Соединенія« — не есть. Борба задля примхи, ображеного »гонору«, або задля бизнесу мусить бути все-гда понижаючою и шкодливою.

Членамъ »Соединенія« не зôстае нѣчого другого якъ тôлько держати ся крѣпко своеи орґанізаціи и боронити еѣ до остатка а не покидати — а попы повиннѝ признатись до вины, вдаритись въ груди и перестати провадити сю пôдлу роботу яку почали.

Дня 22 го с. м. буде въ Скрентонѣ, Па. мітинґъ священникôвъ и делеґатôвъ въ справахъ церковныхъ. Сподѣемось, що если прïѣдуть якѝ делеґаты, то будуть заховуватись на тôмъ мітинґу якъ Русины и честнѝ люде а не якъ мадяроньскѝ лаполизы.

Ґазетки, що стоять при царославнôмъ жолобѣ, не перестають брехати на »попôвъ-радикалôвъ« и скрыто або явно ширити царославіе. Але людямъ вже сприкрилась ся стара пѣсня.

СТРАЙКЪ.

О страйкерахъ при тверд домъ углю выразивъ ся на дняхъ оденъ зъ найвызначнѣйшихъ робôтничихъ проводирôвъ, що они зъеднали собѣ своимъ поведенемъ міліоны другôвъ, котрѝ радѝбъ имъ помочи зъ дорогоа душѣ. Въ тыхъ словахъ мѣстить ся дуже удачный осудъ. Страйкеры дѣйсно мають нынѣ міліоны другôвъ, а видно се найлѣпше зъ премногихъ жертвъ, якѝ пливуть для нихъ зъ цѣлои Америки. Капиталісты перечислили ся зновъ, наколи собѣ гадали, що голодъ змусить робôтникôвъ понехати борбу. Добродѣйнѝ товариства, робôтничѝ юніи а навѣть поодинокѝ особы (якъ пр. панѣ М. Стонъ) присылають на нихъ по кôлька, кôльканайцять а навѣть по кôлька десять тысячь долярôвъ. Найбôльшу однакъ пôдмогу дае страйкерамъ величезна робôтнича орґанізація, котра зове ся „Американъ Федерейшнъ офъ Лейборъ“. Ухвалила она именно, що кождый еи членъ мае давати тыжнево 1 доляръ на майнерôвъ и то такъ довго, доки не скôнчить ся страйкъ. Американъ Федерейшнъ офъ Лейборъ числить 1,500.000 членôвъ, себъ то 10 разôвъ бôльше вôдъ майнерскои орґанізаціи. Такимъ способомъ кождый страйкеръ при твердôмъ угли одержить тыжнево по десять долярôвъ запомоги. Мара голоду выключена отже мѣжъ ними.

Нынѣ, т. е 17. липня розпочала ся въ Індіянополисъ, Инд. національна конвенція, на котру звернула бачну увагу не лишь Америка, але й Европа. Якъ звѣсно, вôдъ рѣшеня сеи конвенціи залежить, чи мае прійти до ґенерального страйку майнерôвъ въ цѣлыхъ Сп. Державахъ, або нѣ. Весь торговельный и промысловый свѣтъ дрожить на саму згадку о такôй борбѣ працѣ зъ капиталомъ. Розумѣе ся, що властителѣ углевыхъ майнôвъ найбôльше лякають ся, бо тодѣ мусять програти.

На конвенцію зъѣхали ся делеґаты зъ найдальшихъ закутинъ Америки (навѣть зъ Тексасу, Канады и т. д.) а о скôлько можна було дознати ся, бôльша половина зъ нихъ бажае ґенерального страйку.

Капиталістичнѝ ґазеты голосять передъ свѣтомъ, будь-то бы велика частина делеґатôвъ одержала вôдъ робôтникôвъ инструкціи голосувати противъ ґенерального страйку. За те мали бъ они ухвалити для страйкерôвъ вôдъ твердого угля постоянну грошеву запомогу подôбно, якъ здѣлала „Американъ Федерейшнъ офъ Лейборъ“. О скôлько въ тôмъ правды, поки що незнати, бо вороги можуть рôжно говорити. Се однакъ певно, що все выйде въ нашу корисгь, чи конвенція ухвалить сякъ або такъ.

На поли страйку спокôй, якъ и перше. Лишь ту и тамъ льокалѣ капиталістôвъ старали ся выкликати заворушеня, почôмъ зажадали вôдъ правительства, абы дало имъ вôйска. Не вдало ся однакъ, бо ґубернаторъ Пенсилвеніи вôдповѣвъ имъ, що розрухи не були такъ грôзнѝ абы дали оправдати ужите оружнои силы. Впрочѣмъ вôйско ще бôльше роздратовуе робôтниче населене.

Нѣгде отже не веде ся панамъ компаністамъ. Радѣбъ пôдъ охороною вôйска „заштардовати“ хочь одну бреху, такъ дарма. Вправдѣ послѣдными днями зачало робити кôлька т. зв. каломокъ, але доси не принесло имъ се найменшого хôсна. Каломки обслугують спроваджені скебы.

Вѣсти о перзговорахъ въ справѣ мирового закôнченя страйку не потверджують ся. Є се однымъ доказомъ бôльше, що панове компаністы не гадають уступити, доки... не будуть змушенѝ до того.

Про попôвскій „ґаліръ“.

Свого часу „А. Р. Вѣстникъ“ закинувъ галицко-рускимъ попамъ, що они не суть правдивыми попами, бо (не смѣйте ся) не носять на шіи попôвского „ґаліра“ лишь звычайный ковнѣрець, якого уживають всѣ прочѝ, смертельнѝ люде. За тою ґазетою вразъ зъ мадяроньскими попами зачали нарѣкати деякѝ свѣтскѝ люде що пôпъ, абы бувъ правдивымъ попомъ, мусить мати пôдъ бородою попôвскій „одзнакъ“.

Не знаю якъ хто задивляе ся на ту маловажну для кождого розсудного чоловѣка справу та, коли зъ мухи зробили вола, то я подивлю ся на ту „політично-народну квестію“ своими очима, а кождый най собѣ опôсля мѣркуе, чія правда.

Приклонники попôвского „ґаліра“ кажуть, що хто его завѣсить на шіи стае въ очахъ своихъ и чужихъ попомъ. Такого всѣ поважають а свои чи въ хатѣ чи на улици поздоровляють а то и въ руку поцѣлують. Такій пôпъ зъ „ґаліромъ“ не може вступити до коршмы (можна бôчными дверми пр. складача), а що найголовнѣйше якъ пôпъ и дякъ йдуть разомъ то парафіянинъ не поцѣлуе дяка въ руку лишь того, хто мае „ґаліръ“ т. е. попа. Пôпъ мусить мати доконче „одзнакъ“ на шіи, бо инакше вôнъ такъ якъ кождый другій чоловѣкъ а такъ бути не повинно, бо пôпъ особа свята тожь повинна чимсь вôдрôжняти ся вôдъ простакôвъ.

Менше бôльше тôлько всеи арґументаціи за попôвскимъ „ґаліромъ“. Подивѣмъ ся теперь на смѣшнôсть тыхъ арґументôвъ.

Тôлько той пôпъ, що носить попôвскій „ґаліръ“ е правдивымъ а той, хто вдягае на себе прасовану сорочку, краватку и ковнѣрець то собѣ простый „наробокъ“. Най буде и такъ! Значить ся менѣ люде не вôддають пошановку за те, що я ихъ учитель, але вôддають его мому попôвскому „ґаліровиˮ. Я, вбраный такъ якъ другѝ смертельнѝ люда, хочбы мавъ найкрасшѝ прикметы розуму и серця, хочбы якъ найбôльше працювавъ для людей, то я въ очахъ тыхъ людей велике нѣчо, я простый волоцюга, менѣ не належить ся анѣ зломаного, доброго слова, бо... я не ношу попôвского „ґаліра“; противно, най буду деруномъ першои клясы, неробою, ґрубіяномъ се нѣчо, розходить ся о попôвскій „ґаліръ“ на моей шіи, тогдѣ вже въ мене слава, честь и поважане у людей. Єсли така історія зъ тымъ „ґаліромъ“ а така въ нѣмъ маґічна сила то чи не вышло бы на одно, якбы такъ зъ кôльканайцять тыхъ попôвскихъ „ґалірôвъ“ порозвѣшувати по парканахъ, а люде (тѝ, що на ґвалтъ бажали бы тыхъ „ґалірôвъ“), якъ будуть попри нихъ переходити, могли бы имъ вôддавати приналежну почесть, здôймаючи зъ головы каполюхи. А часомъ, хто знае, чи не лучше було бы вклонити ся такому мертвому „ґаліровиˮ, якъ не одному зъ тыхъ, що заложивъ той хомутъ на шію.

Разъ якось стою на улици зъ однымъ Русиномъ а попри насъ перейшовъ пôпъ зъ высокимъ „ґаліромъ“ на шіи. Русинъ, що недавно прïѣхавъ зъ краю дививъ ся довго за вôдходячимъ попомъ я опôсля всмѣхаючись поспытавъ ся мене:

— Чи то пôпъ?

— Такъ.

— Гм... А знаете, яка е рôжниця помѣжь попомъ а свѣцкимъ чоловѣкомъ?

Я бувъ цѣкавый знати.

— Зъ того, що я ту бачивъ и чувъ — каже той Русинъ дальше — то така, що звычайнѝ люде запинають ковнѣрець на шпѣнку на передѣ, а попы на задѣ, на карку. Хто то тамъ ще може знати, чи той пôпъ пôдъ загорткою мае яку сорочку...

Менѣ подобала ся сеся замѣтка що до сорочки а о правдивости еи я самъ переконавъ ся. Разъ въ парный лѣгный день, бувъ я въ однôмъ домѣ въ товариствѣ другихъ попôвъ. Спека була невыносима, тожь господаръ дому радивъ поздôймати загортки тымъ бôльше, що се було лишь мужеске товариство. Тѝ, що були повбиранѝ якъ люде, пôйшли за радою господаря, але тѝ въ попôвскихъ „ґаліраxъ“ не хотѣли здôймати загортокъ (ковтôвъ), а волѣли радше прѣти въ потахъ. Опôсля переконалисьмо ся, що у нихъ не було сорочокъ лишь кафтаники а и тѝ подертѝ та бруднѝ. Правда, що се таке вино сить але пôпъ мае таку пенсію та доходы, що може вбирати ся що денно въ нову прасовану сорочку, ковнѣрець та краватку а не покрывати попôвскимъ „ґаліромъ“ своеи брудоти моральнои та тѣлеснои. Представте собѣ, якъ се смѣшно выглядае, коли йде пôпъ, убраный въ довгѝ штаны, коротеньку загортку, а на шіи хомутъ; я бы гадавъ, що не зашкодило бы нѣчо, якъ бы зô заду причинити еще яку сину або червону бинду, най бы и зъ заду бувъ „одзнакъ“, що то пôпъ.

А вже найсмѣшнѣйшимъ выходить той арґументъ зъ цѣлованемъ рукъ. Чейжежь кождый, хто хоче звати себе чоловѣкомъ, признасть, що цѣловане рукъ е пониженемъ людскои гôдности того хто цѣлуе и того, хто дае цѣлувати руки. Не кажу, щобъ хтось не мавъ поцѣлувати въ руку поважану нимъ и люблену особу, я бесѣдую лишь за урядове цѣловане, выключно лишь для того, що на шіи завѣшеный „ґаліръ“.

Я розписавъ ся про той попôвскій „ґаліръ“ може трохи за богато, але вчинивъ я се не тому, щобъ уважавъ сесю справу за дуже важну, але тому, що декотрѝ попы та люде уважають си за таку, що бôльше прикладають ваги на форму, на дрôбнички якъ на саму есенцію.

Ст. Макарь.

Дописи.

Зъ Бофало, Н. Й.

Пôдъ колесами поѣзду зелѣзницѣ »Л. Е. М.« погибъ дня 4-ого с. м. въ Niagara Falls, N. Y. нашъ з млякъ, Андрей Тымчикъ. Покôйный, якъ менѣ говорили бувъ перeѣханый о 9. год. 15. мін. вечеромъ а мучивъ ся на шинахъ до 10 годины въ ночи. Въ тôмъ часѣ давъ хтось знати до сторожа, котрый стоявъ вôдъ того мѣсця о 30 крокôвъ, а сей завôзвавъ поліцію. Спроваджено амбулянсъ и сейчасъ завезено покалѣченого до шпиталю. Ту показало ся, що нещасный мае зовсѣмъ поломану лѣву ногу та й розбиту голову, лице и бороду. Лѣкарѣ узнали, що ногу треба ему конечно вôдняти. Зробили отже операцію, але она зовсѣмъ не удала ся. Середъ страшныхъ мукъ, безталанный вôддавъ Богу душу другого дня о 3 годинѣ.

Бл. п. Андрей Тымчакъ належавъ до руского братства св. Йоана Крестителя въ Бофало, до робôтничои юніи и до »Р. Н. Союза« (ч. гол. книг. 1320).

Похорономъ заняла ся юнія; замовлено домовину, „керичъ“ и нѣмецкого священника, а всѣ Русины зъ Бофало вôдпровадили тѣло на мѣсце вѣчного упокою.

На похвалу покôйного мушу сказати, що хочь бувъ самотный, належавъ помимо того до всѣхъ нашихъ орґанізацій. Не жалувавъ тыхъ кôлька центôвъ дати що мѣсяца до братства або »Р. Н. Союза« и за то похоронено его, якъ друга и товариша. Всѣ Русины, котрѝ нѣякъ не можуть поняти ваги орґанізацій повиннѝ зъ него брати собѣ примѣръ. Чоловѣкъ не певный житя, нещастє може лучити ся кождои хвилѣ, а наколи нѣгде не належить, нема навѣть кому похоронити его по христіяньски. Нѣхто не знае смерти годины, тому ще разъ кличу до васъ, братя: Орґанізуйтесь! Ось и покôйный не знавъ, що дня 6. с. м. буде лежати въ могилѣ, а одначе такъ стало ся. — Вѣчна ему память!

Иванъ Лещишинъ.

Зъ Нортгемптонъ, Па.
Юлія 8. 1902.

Рôчный мітинґъ парохіяльный вôдбувъ ся у насъ въ недѣлю дня 6. с. м.

Зô справозданя секретаря довѣдалисьмо ся, що доходôвъ за рôкъ було: $4599.57
розходôвъ $4062.04

Остало въ касѣ: $537.53

За рôкъ выплачено довгу церковного $2252.00 контракторови Гер. Рібе зъ Лансфордъ, Па. такъ що цѣлый довгъ, котрый минувшого року выносивъ $7333.15 зменшивъ ся за оденъ рôкъ такъ, що мы теперь маемо всего довгу на церквѣ $5500.00 и той довгъ мы обовязанѝ сплачовати двома рôчными ратами по $500 зъ 7 проц.

Крôмъ такъ величезнои сумы, яку мы вложили на сплату довгу церковного, мы ще купили дзвôнъ за $400.00, купилисьмо коло церкви латъ за $150.00 еванґеліе, ризы, выплачено вôкна и другѝ конечнѝ выдатки посплачовано, такъ, що по рôчнôмъ мітинґу парохія мае всего довгу лишь $5500.00. При выборѣ новыхъ урядникôвъ, выбрано тростісами слѣдуючихъ:

Николай Олекса,	Михаилъ Гвязда,
Стефанъ Цапъ,	Стефанъ Макухъ,
Гаврило Опущакъ,	Михаилъ Марущакъ.

У насъ до теперь робота йде дуже добре, поки не буде страйку при мягкôмъ вуглю — зô всѣхъ сторôнъ твердого вугля приходять до насъ люде и заразъ дôстають роботу.

Оденъ клопôтъ, якій мы маемо, то дôмъ о. Поливки, котрый бувъ побудованый въ части грошми парохіяльными, теперь перейшовъ на власнôсть лоера и мы не можемо въ нѣякій способъ купити его, бо жадають надмѣрно высоку цѣну.

Єсли зъ тымъ домомъ не дôйдемо до ладу, будемо въ осени будовати свôй власный дôмъ по другôй сторонѣ церкви.

Громадянинъ.

Зъ Winnipeg, Man., Canada.

О. Жолдакъ, митрополичій секретарь зъ Галичины, котрый вôдбувъ свою кôлькамѣсячну подорожь по Канадѣ утѣкъ до краю, навѣть не попращавшись зъ людьми въ Виннипеґъ. А повиненъ бувъ хотяй зô своими хрунями попращатись, котрѝ все мали надѣю, що о. Ж. позôстане ту на парохіи. Але инакше сталось якъ думалось; о. Ж. прïѣхавъ о 10-ôй год. рано до Виннипеґъ, а о 9-й год. того самого дня утѣкъ до краю, взявши зъ собою одного французкого попа, котрый мае тамь научитись по руски и поверне назадъ до Канады, спасати рускѝ душѣ. О. Ж. не зробивъ цѣлкомъ нѣчого, нѣгде нѣчо не зъорґанізувавъ и на свою або по просту на французку католицку сторону не привѣвъ нѣкого, бо люде добре пôзнали вовка въ овечôй шкôрѣ, що хотѣвъ насъ всѣхъ запропастити на вѣки. Насъ теперь числять въ Канадѣ до 50 тысячь людей Русинôвъ. Французы уже напередъ тѣшились, що всѣ люде въ ихъ рукахъ, але сироты ошиблись дуже грубо; бо о. Ж. ще бôльше вôдвернувъ народъ вôдъ нихъ. Шкода лишь грошей, що коштували когось на о. Ж. Славный візитаторъ не хотѣвъ нѣкому показатись зъ Русинôвъ при своѣмъ вôдъѣздѣ до краю, нѣкого не хрестивъ, не вѣнчавъ, вôдсилавъ всьо до Французôвъ. Кождому показувавъ, що якъ мене не буде то тотѝ вашѝ попы и тыхъ слухайте: Французôвъ и Кулявыхъ. Якъ знаете дорогѝ читателѣ, що мы Русины въ Вінніпеґу вôддали всьо въ руки хрунѣвъ въ минувшôмъ роцѣ, котрѝ попирали сторону Французôвъ и о. Ж. Мы попустили имъ узы и спокôйно приглядались ихъ роботѣ, але они не зробили доброго нѣчого. Теперь зарядъ церковного маетку вôдданый въ руки Ф. Т. Стефаника, Панѣщака и другихъ честныхъ людей. Душпастыремъ оставъ тутъ поразъ другій о. Заклиньскій. Вправдѣ теперь зразу е троха мѣжь людьми незгоды, але дасть Богъ все оберне ся на лѣпше.

Парохіянинъ.

Справы „Союза“.

Вступайте до „Союза“.

Кождый членъ платить на мѣсяць только **70** центôвъ, ни бôльше, нѣ менше.

За те достанете **600** доля̂рôвъ **посмертного, а 300 дол.** за жену и всѣлякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центôвъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центôвъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашй дѣти до „Союза“ Дѣти можна записувати лишь такй, котрй маютъ оденъ рôкъ житя, або бôльше. За дѣти треба платити 25 центôвъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко бôльше якъ въ котрôй небудь асекурації (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізаціяхъ, котрй выступаютъ противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Бачнôсть!

Звертаемо увагу всѣхъ мѣсцевыхъ секретарôвъ „Союза“, щобы посылали **и повѣдомленя и грошѣ** тôлько до головного секретара „Союза“ **Mr. D. D. Perch, Box 355, Olyphant, Pa.,** а не до головного касіера. Грошѣ треба посылати чекомъ, драфтомъ або на мони ордеръ. Чекъ, драфтъ або мони ордеръ мусить бути выписаный **на адресу: I. Russian National Union c/o Alex Sharshon,** 524 Cor. Pine & Franklin Str., **Shamokin, Pa.,** (а не секретаря), але той чекъ, драфтъ або мони ордеръ мусить бути засланый сейчасъ по мітинґу вразъ зъ повѣдомленемъ до головного секретаря — а головн. секретарь перешле тй грошѣ головному касіерови.

Такъ ураджено на конвенціи!

Дня 8-ого, 9-ого и 10-ого Юлія вôдбулось засѣдане урядниковъ Союза въ Scranton, Pa. Засѣдане тревало тому такъ довго, бо старый касіеръ п. Шлянта крутивъ такъ само якъ и пôдчасъ конвенціи. Вкôнци **вôддавъ грошй тй що мусѣвъ вôддати, а $1.137.00** зарахувавъ собѣ за свою дворôчну „працю“, хотяй на конвенціи въ Питсбурґу зрѣкся всякои заплаты. Докладнѣйше про се написано въ протоколѣ сего засѣданя, котрый буде надрукованый. Ось якъ поступивъ твердый патріотъ и найбôльшій приклонникъ москвофільскои партіи въ Америцѣ.

Книжочки для записуваня мѣсячныхъ вкладокъ до братства и »Р. Н. Союза« вже давно готовй. Поодинока книжочка коштуе 10 центôвъ. Ордерувати тй книжочки можна у головного секретаря: Mr. D. D. Perch, Olyphant, Pa., котрый на жадане пошле кождому секретареви одну таку книжочку на показъ — даромъ. Кождый членъ »Союза« повиненъ мати одну таку книжочку а тогды не буде способности до жадныхъ помылокъ.

Послѣдна конвенція »Союза« ухвалила, що мѣсячне остае таке саме, то есть 70 центôвъ на мѣсяць. За тыхъ 70 ц. кождый дорослый членъ »Союза« мае доставати орґанъ »Союза« »Свободу«. Длятого кождый секретарь »Союза« зволить чимъ скорше заслати до редакціи »Свободы« докладнй адресы всѣхъ дорослыхъ членôвъ »Союза«, а также сейчасъ повѣдомити редакцію, скôлько разы котрый членъ змѣнить свôй адресъ, выступить або зôстане выкиненый зъ »Союза«. Понеже пôсля ухвалы конвенція »Свобода« мае бути друкована етимольоґічною правописею, проте просимо всѣхъ дописувателѣвъ, тожь правописи уживати.

Редакція.

Зъ всякими скаргами въ справахъ „Союза“ треба вôдноситись до предсѣдателя: Rev. N. Stefanovich, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa., або до предсѣдателя контрольнои комісіи: Rev. N. Pidhorecky, Box 31, Jersey City. N. J.

— **Рôчный мітинґъ** братства св. Илія Пророка въ Scranton, Pa. вôдбуде ся дня 27-ого Юлія 1902 въ церковнôй гали. На тôмъ мітинґу мае явити ся кождый членъ братства и „Союза“ пôдъ карою 50 цнт. и выплатити весь свôй довгъ, бо инакше буде зъ братства вычеркнутый. На тôмъ мітинґу будуть пересмотренй рôчнй рахунки и выбере ся новый урядъ.

24 Л. Демко секр.

— **Брацтво** св. Николая въ Passaic, N. J. отримуе мітинґи въ першу Недѣлю по першôмъ въ са[лѣ] пôдъ нумеромъ 84, 3d St. Урядники суть слѣдуючй: И. Шафранъ предсѣдатель, А. Ящишакъ секр., К. Здзеба касіеръ, Ив. Претонъ контрольоръ. Ал. Тырпакъ опѣкунъ хорыхъ: Ю. Кузмякъ заст. предс., Т. Миляничь заст. секр., Яцко Телекъ дверникъ, Тимко Носаль секр. „Союза“.

ПОСМЕРТНЙ ✝ ВѢСТИ.

Уляна Телищакъ, жена Стефана Телищака члена „Р. Н. Союза“ въ Скрентонъ, Па., упокоилась 28. м. м. въ 31-ôмъ роцѣ. Покôйна походила зô Щавника (въ Галичинѣ) и осиротила двое дрôбныхъ дѣточокъ.

Вѣчна еи память!

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою:** Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st., Yonkers, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kirczov, 14 Essex Str., Jersey City, N. J.

Дальшій выказъ жертвъ зложеныхъ для рускихъ студентôвъ въ Галичинѣ.

Поименный списъ зъ Shamokin, Pa.*)

НОВЕ МѢСТО:

Войтовичь Теодоръ	25
Копачь Стефанъ	25
Карпякъ Дмитро	1.00
Планка Теодоръ	1.00
Давôрчикъ Михаилъ	25
Лабôвскій Андрей	25
Войтовичь Стефанъ	25
Тарасевичь Павло	35
Павлищакъ Иванъ	30
Корытаръ Іосифъ	15
Бочаръ Андрей	15
Ватнеръ Іосифъ	25
Новакъ Иванъ	1.00
Новакъ Михаилъ	25
Азарій Павло	50
Попелишъ Юрій	50
Ревнякъ Василь	25
Ґраздела Иванъ	15
Гаврилякъ Стефанъ	10
Лучковецъ Теодоръ	50
Голодъ Стефанъ	25
Карпякъ Иванъ	50
Амбицкій Иванъ	15
Пѣхъ Василь	25
Маланикъ Гаврійлъ	50
Демчакъ Иванъ	10
Копачь Иванъ	25
Разомъ	$9.60

Збиралп пп. Ив. Демчакъ и Ив. Копачь.

Дня 7. Сѣчня 1902 школьнй хлопцѣ: Михаилъ Демчко, Иванъ Хомякъ, Левъ Корбичь, Дмитро Корбичь и Теофиль Демчко, колядовали на Бренде для бѣдныхъ академиковъ и зобрали $2.00

*) Сума вже квитована.

Дальше зложили на „Р. Н. Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ.

На VII. гол. конвенціи „Союза“.

А. Шаршонь	$1.00
А. Балигородскій	1.00
А. Валевскій	1.00
М. Бачиньскій	1.00
о. Ив. Арданъ	5.00
Д. Пирчь	1.00
К. Мерена	1.00
Вас. Гришко	1.00
К. Врона	1.00
М. Турокъ	1.00
К. Кобанъ	1.00
о. Вол. Нижанковскій	1.00
Ив. Вурштинъ	1.00
Ф. Ґрівна	1.00
Оsимъ Давôячикъ	50
Ем. Шпакъ	50

Кромѣ сего вôлькохъ людей зложили $9.00, але карточка на котрôй ихъ имена були списанй, згубилась. Протое просимо тыхъ людей, котрй жертвували въ Jersey City, на Еміґраційный Дôмъ а не находятъ своихъ именъ въ сѣмъ списѣ — щобы прислали свои имена до о. Н. Пôдгорецкого, Box 31, Jersey City, N. J.

— **Минувшои** Недѣлѣ вôдбулось трожествене посвячене новои церкви въ Jersey City, N. J. Докладный описъ сего торжества буде въ числѣ слѣдуючôмъ.

— **Побутъ** о. Обушкевича въ Mayfield, Pa. ставъ до сего степени прикрый, що о. Обушкевичь подякувавъ за парохію и невдовзѣ вымуфуесь на другій плейзъ. Минувшого тыждня ѣздивъ о. Об. до Jersey City и Ню Йорку „перенюховати письмо носомъ“ и довго радивъ ся зъ москвофульскими головачами. о опôсля вôдѣхавъ мабуть до Шенандору тажкожь на пораду…

— **Вѣнчане** чорногорского князя Мірка зъ Наталіею Констанкевичôвною, своячкою сербского короля, вôдбуло ся 12. с. м. Дружбами въ тôмъ актѣ були царь російскій та й королѣ италійскій и сербскій, заступленй своими повновласниками. Наречена приѣхала зъ Терсту до Антиварі и ще передъ вѣнчанемъ була вôднесена до княжеского стану. Говорять, що наколибъ сербскій король не мавъ дѣтей, такъ посвояченый теперъ зъ нимъ князь Мірко, буде его наслѣдникомъ.

— **Перскій** шахъ, Музаферъ Единъ, е великимъ любителемъ псôвъ и песѣхъ штукъ. Коли недавно приѣхавъ до Риму и гостивъ въ италійского короля, оденъ зъ его дворянъ вычитавъ въ часописи и донесъ сейчасъ шахови, що въ мѣстѣ пописують ся цыганы штучками тресованыхъ псôвъ. Шахъ забажавъ доконче побачити сей »песѣй театръ«. На нѣчо не здало ся поясненe, що се е звычайный пописъ псôвъ пôдъ отвертымъ небомъ, де нема нѣ крѣселъ нѣ льожъ. Абы вдоволити свого гостя, италійскій король приказавъ циганамъ дати представлене въ королѣвскôмъ городѣ Квірииалу. Въ ночи уставлено трибуну, зроблено льожѣ и вже на другій день сй нѣми »артисты« давали представленя. Шахъ бувъ дуже вдоволеный. А найбôльше тѣшивъ ся директоръ сего цирку, бо не лише зôбравъ богато золота, але выробивъ собѣ рекляму (адвертайзментъ).

— **Зъ села Розтôкъ,** косôвского повѣту, Галичина, выбирае ся кôлькадесять родинъ до Америки. Причиною того е головно великй знищеня, якй поробила селянамъ пруска компанія, що вырубуе лѣсы, сплавлюе Черемошемъ дерево та нищить хлопскй поля и огороды.

Таку комедію,

яка вôдбулась дня 2 ого Юлія въ католицкимъ костелѣ въ Scranton, Pa. не скоро можна побачити. Бискупъ Гобенъ высвячувавъ на священникôвъ 3 Айришôвъ, одного Поляка и одного Руснака. Пôдчасъ омши, котру правивъ самъ бискупъ клячали кандидаты на священникôвъ передъ престоломъ а коло кождого зъ нихъ бувъ оденъ старый священникъ. Коло п. Парскуты клячавъ звѣстный зъ своихъ подвиґôвъ по многихъ парафіяхъ о. А. Каминьскій. Подальше вôдъ престола пôдъ стовпомъ сидѣвъ візитаторъ о. Годобай въ католицкôй бискупскôй шапцѣ (яку ему бискупъ Гобенъ позичивъ) зъ двома басамонками спадаючими на плечѣ. Коло візитатора сидѣвъ о. Лендель зô Scranton, Pa., той самъ Лендель, що дивувавъ ся якъ може рускій пôпъ не знати по мадярски, та говоривъ зо всѣмъ серіозно, що если-бъ мавъ грошѣ то выдававъ бы ґазету въ тôй цѣли, щобы Русины стали Мадярами. Въ костелѣ було много народа переважно Айришôвъ, хотяй тутъ и тамъ можна було побачити также Полякôвъ а навѣть Русинôвъ. Омша була читана. Пôдчасъ омши всѣхъ кандидатôвъ на священникôвъ причащавъ бискупъ. Помимо сего, що въ Scranton е ажь двѣ уніятскй церкви и двохъ священникôвъ крôмъ візитатора то п. Парскута таки не запричащавъ ся въ своѣй церкви, але бискупъ запричащавъ его на способъ католицкій оплаткомъ… Смѣшно було дуже дивитись якъ о. Лендель „вачювавъ“ капеляна бискупского и скоро тойже знявъ шапку зъ головы Гобена то „нашъ“ о. Лендель сейчасъ чимъ скорше стягавъ шапку (інфулу) зъ головы візитатора — а скоро капелянъ насаджавъ шапку на голову Гобена то сейчасъ „нашъ“ о. Лендель закладавъ шапку візитаторови и моцно стягавъ еѣ на долину, бо була трохи за тѣсна. По посвяченю заповѣвъ секретарь бискупскій, що хто хоче подивитись якъ Ґріки кончать омшу, нехай остане въ костелѣ. Сейчасъ вышли зъ захристіи оо. Годобай, Каминьскій и Лендель и стали передъ престоломъ. О. Годобай правивъ проскомидію а оо. Каминьскій и Лендель щось дуже бѣгали и живо розмовляли. Вконци принесли кадило, покадили и начали читану службу… Люде стали выходити зъ костела а мадяроньскй Ґрікъ католики молились и дяковали Богови за те, що Римъ позволяе католицкимъ бискупамъ посвячати гр. к. священникôвъ а візитаторôвъ до декорации уживати, що позволяе візитаторамъ парадувати въ позиченôй бискупскôй католицкôй шапцѣ и на бискупскôмъ престолѣ Ґравити читану службу „со кадиломъ“. Блаженнй! Не знати тôлько чи Богъ выслухавъ ихъ молитву…

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Урядникъ судов. Самбôръ, Гал. — Просимо ласкаво прислати намъ оденъ екземпляръ дотычнои перестороги, инакше мы не годнй сего публиковати.

Всѣ, що побрали до розпродажи Календарѣ „Союза“, нехай сейчасъ зроблять рахунокъ и пришлють до редакціи „Свободы“.

ВСЯЧИНА.

Небувале въ свѣтѣ обманьство. Навѣть найбуйнѣйша фантазія якого писателя криміналістичныхъ повѣстей не годна бы придумати такого обманьства, яке сыми днями выкрыто въ Парижи, а котре тягнуло ся двайцять лѣтъ и пожерло богато міліонôвъ франкôвъ. Рѣчь представляе ся такъ: Въ 1883 р. померъ десь американьскій міліонеръ Робертъ Генрі Крофордъ, про котрого нѣчого бôльше не знати лишь то, що панѣ Гумбертъ, жѣнка бувшого посла, приписуе ему найважнѣйшу ролю въ цѣлôй исторіи міліоновôй. Панѣ Гумбертъ розповѣдае, що то Крофордъ мавъ бôльше якъ сто міліонôвъ франкôвъ майна, а умираючи лишивъ вôнъ не лишь тй міліоны але й завѣщане, датоване „Ніцца дня 6. вересня 1877“, установивши спадкоемницею цѣлого майна сѣльску дѣвчину зъ охрестности Лулюзы, якусь Тересу Дорѣнякъ. Тота Тереса, ставши такою богачкою, змѣнила свое прôзвище въ способъ улюбленый и дуже часто практикованый у Францін на д'Орінякъ. Маючи такй грошѣ и нѣбы шляхотске прôзвище забагло ся еи ще щось, чи радше когось третого, а той найшовъ ся борзо въ особѣ молодого адвоката Фридриха Гумберта, сына великого достойника францускôго, котрый въ політичнôмъ свѣтѣ мавъ велике значѣне. Панѣ Тереса Гумбертъ (зъ роду д'Орінякъ а поправдѣ Дорінякъ) умѣла бôльше звернути на себе увагу цѣлого свѣта, якъ той, що лишивъ еи міліоны. Може й длятого зъявились у неи одного дня въ домѣ при ул. Великои Арміи якйсь два незнакомй паны, они сказали, що называють ся Робертъ и Генрі Крофордъ и суть рôдными братаничами помершого Роберта Генрі (двохъ именъ) Крофорда. Оба тй панове предложили завѣщане свого стрыя, котрого змѣстъ бувъ такій: „Се мое завѣщене. Хочу, щобы все що маю, було по моѣй смерти подѣлене на три чати: третина для Маріи д'Орінякъ, третина для мого братанича Генрі Крофорда а третина для мого братанича Роберта Крофорда. Оба послѣднй суть обовязанй зложити изъ своеи пайки капіталъ такій, котрый бы умѣщеный на проценты у Франціи, дававъ Тересѣ д'Орінякъ ажъ до смерти мѣсячно трійцять тысячôвъ франкôвъ. — Ніцца дня 6. вересня 1877. Р. Г. Крофордъ.“ Братаничѣ Крофордъ, заявили тогды: „Мы знаемо, що послѣдна воля нашого стрыя була установити тѣсну звязь межи родинами Крофордôвъ и д'Орінякъ. Вôнъ бажавъ, щобы одинъ зъ насъ оженивъ ся зъ котрôюсь изъ сестеръ. Мы жадаемо для того, котрого она собѣ сама выбере. Мы вôдступимо вôдъ нашихъ правъ до спадщины, скоро та дама рѣшить ся вôддати одному зъ насъ свою руку“. — Стануло на тôмъ, що найлѣпше заждати ажь Марія д'Орінякъ буде повнолѣтна, тыхъ 100 міліонôвъ вôддати пôдъ секвестеръ а паню Гумбертъ зробити надзирательскою скарбу. Треба-жь ще и то знати, що Марія д'Орінякъ була католичкою а Крофорды протестантами. Она нѣбы то длятого не могла рѣшити ся выбрати котрогось зъ нихъ а грошѣ тымчасомъ спочивали въ депозитѣ. Все те було дуже гарно и зручно выдумане, а проворна панѣ Тереса Гумбертъ пôйшла вôдтакъ до банкирôвъ, котрымъ розповѣла якъ справа стоить и взяла вôдъ нихъ пожичку; декотрымъ зъ нихъ обѣцювала она, що еи сестра Марія готова за котрогось въ нихъ вôддати ся. Въ той способъ вытуманила она черзъ 20 лѣтъ не менше лишь 40 міліонôвъ франкôвъ; декотрыхъ вѣрителѣвъ довела она навѣть до того, що они собѣ житє вôдобрали. Такъ зробивъ банкиръ Павло Рернаръ, котрый позичивъ еи бувъ три міліоны франкôвъ, а коли вôдтакъ не мôгъ ихъ вôдобрати, застрѣливъ ся въ 1894 р. Одинъ зъ вѣрителѣвъ зажадавъ, щобы міліонову спадщину вôдобрано зъ рукъ панѣ Тересы и еи мужа адвоката Гумберта и вôддано. Тогды судъ наказавъ зревѣдувати всѣ тотй запечатанй пачки и куфры, що знаходять ся у панѣ Тересы и еи мужа. Коли дня 9. м. м. зъявила ся комісія въ помешканю панѣ Гумбертъ, застала его замкненымъ, а Гумбертъ зъ жѣнкою очевидно махнули въ свѣтъ. Коли остаточно комісія отворила той куферъ де мали бути міліоны, найшла тамъ лишь якусь порожну коробку и куверты. Щожь зробила панѣ Гумбертъ зъ тôлько міліонами, що ихъ позарывала у людей? Купувала замки и маєтности, діямантовй поля, якесь князѣвство въ Африцѣ, оснувала въ Парижи банки, заведене для священникôвъ, товариство асекураційне, для котрого упросила благословеня вôдъ папы и т. д.

Пророкъ.

(Зъ Пушкина)

Жаданемъ повный духовымъ,
Въ сумнôй пустелѣ я нудивъ ся,
И шестикрылый серахвимъ
Менѣ на шляхови явивъ ся.
Легкою пучкою, якъ тѣнь,
Моихъ очей торкнувъ ся вôнъ:
Вôдкрылись вѣщіи зѣницѣ,
Якъ у жахливои орлицѣ.
Моихъ ушей торкнувъ ся вôнъ
И въ ихъ пôднявъ ся шумъ и дзвôнъ:
Почувъ я неба колыхане,
И янголôвъ небесный слѣдъ,
Й гадюкъ морськихъ пôдводный хôдъ,
Й лозы въ долинѣ выростане…
И вôнъ до устъ моихъ припавъ
И грѣшный мôй языкъ вôдтявъ,
И марнословный и лукавый.
Жало премудрои змія
Въ уста холоднiи мои
Вложивъ крôвавыми руками.
Мечемъ вôнъ груди розрубавъ —
И геть тремтяче серце выйнявъ,
И вуголь, що вогнемъ палавъ
Въ мои вôдкрытй груди вкинувъ,
Якъ мрець въ пустелѣ я лежавъ
А Божій голосъ такъ казавъ:
„Устань, пророкъ, и слухай,
„Натхни ся волею Моѣй,
„Обходячи моря и сушѣ,
„Слôвми пали серця людей!“

Олекса Коваленко.

— **Котра** кольонія хоче руско-анґлійского учителя, то зволить писати на адресу:

Geo. Martiniuk,
c/o Gen. Hospital,
WINNIPEG, MAN., CANADA.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ вашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

Где есть!

Осифъ Потоцкій, родомъ зъ Ждинѣ, въ Галичинѣ. Мешкавъ въ South Troy, N. Y., а пару днѣвъ тому вôдъѣхавъ кудысь. Хто бы довѣдавъ ся о нѣмъ, нехай дасть знати на адресу редакціи „Свободы“.

Где есть

Стефанъ Ткачь? Остатными часами въ Minersville, Pa., тримавъ салунъ. Хто бы знавъ, де вôнъ е, нехай напише до редакціи „Свободы“, або на адресу:

HRIC MELNIK.
21 Carmen Ave., CHICAGO, ILL.

Въ редакціи „Свободы“ можуть достати Веч. ОО. Духовнй по 1 цнт. за екземпляръ:

1) Extractus matriculæ copulatorum,
2) Extractus matriculæ baptisatorum,
3) Extractus matriculæ defunctorum.

— **Пропала** 8-лѣтна корова червоно масти, безъ роґôвъ и зъ бѣлыми латками на задныхъ лопаткахъ. Хто бы бачивъ еѣ або знавъ, де находить ся, зволить ласкаво дати знати на адресу:

ANDREW CZERESZKO
217 Priceburg, Pa.

Купуйте книжки!

Грошѣ присилайте напередъ.

За пересылку платимо сами.

Апостолы и евангелія	35
Американьскій шляхтичь	15
Ближнй, оповѣданя	1.00
Боднарôвна	15
Бесѣды про часы козацкй	75
Безъ працѣ, казка	20
Борба клясъ	10
Букварь угроруській	15
Багнітки	10
Библія мала	30
Великій Изборникъ	$4.00
Весела книжочка зъ образками	30
Вôдкритя Америки	10
Гумористика	10
Дезертиръ, Ковалева	60
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що про землю	10
Дивнй пригоды Комаха Сантвина	25
Енеіда Котляревского	50
Економічне положене руськихъ селян в Угорщинѣ, Е. Егана	10
Зъ вершинъ и низинъ	1.50
Зъ села	20
Забобоны та ворожбицтво	20
Записки школяра	20
Житя святыхъ	$3.00
Іван Гус, гуртовий спів, Лисенка	50
Календарь для Ам. Русинôвъ (1902)	**50**
Календарь Православный буковиньскій (1902)	40
Календар невольний 1902	20
Кльод Ґе	10
Казки Андерсена	25
Казки Толстого	20
Коломыйки	30
Коваль Бассімъ	60
Катехизмъ	10
Коляды и щедрôвки	10
Казки Ґрімôвъ	25
Казки Ґрімôвъ опр.	40
Казки народнй	25
Казки народнй опр.	40
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Капиталъ и праця	10
Камяна душа	10
Карби — гуцульскі новелї	30
Кухарка руска	70
Казка про жида	10
Лихий попутав, опов. Мирного	20
Лис Микита	50
Лихій день, комедія	10
Луць Заливайко	15
Молитвенникъ для дѣтей	10
Молитвенникъ для дѣтей	20
Микола Палкинъ	10
Нечитальникъ	50
Нашй звѣрята	25
Народнй казки	25
На доброчинній цели, комедія	35
Народный Рухъ Ам.-Уг. Русинôвъ	15
Нарід в неволї	10
Наталка Полтавка	20
Образки для дѣтей за оденъ	1 ц.
Оповѣданя Марка Вовчка	30
Оповѣданя С. Макара	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя Стороженка	10
Оповѣданя для дѣтей	20
Опришок Яношік	25
Пригоди Дон-Кіхота	40
Пѣснословець	40
Повѣсти Устіяновича	80
Протестъ галицкихъ Русинôвъ противъ мадярского тысячолѣтія	10
Про вôдступник. вôдъ рос.православія	10
Покарана лож, комедія	10
Повѣсти Федьковича	20
Подорож до краю великанів	25
Паньскі жарти	30
Рускій букварь	25
Рускій спѣванникъ брош.	40
„ „ оправл.	50
Розказы про силы природы	10
Робінсонъ Крузо	10
Русини пряшівскої епархії	35
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Свекруха, комедія	30
Словарь російско-укр. (4 томы)	6.00
Сім казок	50
Словаки чи Русины	40
Тарасъ Бульба	30
Творы Ст. Руданьского	50
Тымко Гаврилюкъ	15
Учитель, комедія	30
Хмельницкій и Хмельнищина	15
Чума горлчана	30
Читанка для III. клясы	40
Читанка для IV. клясы	50
Якъ повставъ свѣтъ?	15
Якъ дбати о здоровле	25
Яблочникаръ, комедія	15
Як козам роги виправляють!	10

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй тутъ поданй.

SVOBODA, Box 48, Olyphant, Pa.

Столкновеніє пана зъ Иваномъ.

Иде Иванъ на ярмарокъ
Роздобути грошій,
Передъ нимъ надѣя — веприкъ
Кругленькій, хорошій.

Надто жѣнка передала
Когута продати,
Бо вона тежь хоче въ хатѣ
Власный крейцаръ мати.

Иде Иванъ, радъ впередъ вже
Зъ хорошои сумы,
Ажь тутъ зъ заду задуднѣло:
То панъ чвôрковъ суне.

„Ги-епъ! ги-епъ!" кричить кучеръ
На пѣшу „голоту" —
Й вступаєсь, де хто може:
То въ рôвъ, то болото.

Не такъ легко Иванови
Зъ веприкомъ вступити:
Иванъ въ право, веприкъ въ лѣво…
Гей, що тутъ робити?!

Сѣпанина, крикъ квикъ, гамôръ…
Пôдсвинокъ упертый…
А спутаный когутъ нуже
Й собѣ въ переверты

По гостинци передъ чвôрковъ…
Конѣ сполошились
И въ одну нить панъ и кучеръ
У ровѣ впинились.

„Ги-епъ, ги-епъ! добресь гепнувъ",
Ставъ Иванъ казати —
„Ѣдь якъ люде, то не будешь
У ровѣ стогнати!"

Зъ Комара. Остапôвъ.

МИХАЙЛО БОСАКЪ,

Посылае грошѣ до краю въ протягу 14 днѣвъ.

Продае шифкарты такъ тано якъ и компанія въ Ню Йорку.

Продае тикеты колѣйовѣ до Ню Йорку.

Продае правдиву крайову палюнку и вино.

Мае голсейлъ (wholesale) на всѣ американски трунки.

Задармо потверджуе всякѣ паперы и дае раду, бо есть

Нотарь публичный, чоловѣкъ ретельный и честный.

M. BOSAK, Jones Str. OLYPHANT, Pa

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.

— ВЪ —

Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

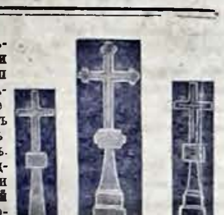
Найбольшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый домъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00 Заряджае нимъ:

Т. Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найліпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґулювану з письменною Ґаранцією на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну **$40 щирозолотій годинці**. Всім любителям тої кляси годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядання і відіслання назад на наш кошт єли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане єще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою **ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ** єли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Диккенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

Не тратьте доброи нагоды, лиш сейчасъ заордеруйте для своихъ померших нагробникъ. Є се послѣдна честь и даръ, якій можна зложити найдорожшимъ особамъ, що ихъ смерть пôдкосила.

Маемъ рускѣ желѣзнѣ хресты, гарнѣ и досыть великѣ по 5 долярôвъ и дорожшѣ. Пôшлемъ Вамъ ихъ вразъ изъ золотымъ написомъ о померщомъ, якого забажаете. Треба тôлько прикрутити до пôдставы и положити на могилѣ. Пишѣть по польски по илюстрованый катальогъ. Адреса:

NEW YORK CEMETERY MONUMENTAL CO.
1½02 **PUNXUTAWNEY, PA**

Глухоту

також шум в ушах лїчить в найкоротшім часї. Затануйцїну. Пишить сейчас. Всякі поясненя даром. Лїчимо навіть слабости, котрі взагалї вважають невилїчимими. Одинокий заклад сего рода в Америцї. Руска клїніка St Louis, No. 2933 Heurietta Str. 15..02

ДОКТОРЪ ПРАВЪ

ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

3 N. Main Str, Wilkes-Barre, Pa. P. O. Box 372.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ папары и повномочія. 3..02

Гей Русины! чи внаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ допервa погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій

на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ поседишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цвкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Юрко А Прокоповичъ,

погребникъ, готельникъ, и Livery Stable

— Галя на митінґи и забавы, —

201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

ОДИНОКИМЪ

найзручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:

ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.

517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякѣ друкарскѣ працѣ красно и дешево, яко никто иншій въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускôмъ, словацкôмъ и англицкôмъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що тôлько для братствъ и поодинокихъ людей є потрeбно.

Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St.
NEW YORK, N. Y.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ — и — ГОТЕЛЬНИЧІЙ

246 Pearl Str. Shamokin, Pa.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!…
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины зъ Simpson, Pa. и околиць не потребують вже ходити до чужихъ, котрѣ ихъ обдерали и туманили, вызыскували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдующе:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ

ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить каждый его знакомый) а все, що є въ его гросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВÔНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужѣ не розпыхають черева нашою працею.

Юліянъ Копистяньскій

(JULIAN KOPYSCIANSKI)

424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшѣ напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалѣ, цигара дуже добрѣ.

Спѣшѣть Братя Русины до своего братчика Юлька.

Dr. F. J. Meek,

(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породї дізнають особлившої опіки.

Офіс: 3 N. Shamokin Str., SHAMOKIN, PA. Телефон Nr. 1673

THE HOME BREWING CO., Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

Велика фабрика циґарôвъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПÔЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґарôвъ не найдете въ Пенсильвеніи.

Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:

CIGAR MANUFACTUR. CO.
17..02 Mt. Carmel, Pa.

К. Файферъ,

одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

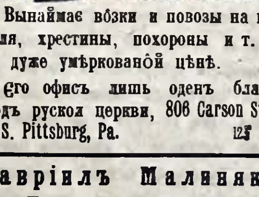

Выннаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускои церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. 12..

Гавріилъ Малыникъ

Ґуртовный складъ (Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ попоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA

(POSTMASTER)

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякѣ потрбнѣ рѣчѣ до житя. якъ також можна купити убраня майнерскѣ и звычайнѣ.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала єму способнôсть стати добрымъ лікаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае також свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрѣ и помôчнѣ лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?

CONDRAD LOTZ,

305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa. оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенѣ. Також робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Вынаймае також „керичи" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ

TROMETTER'S

(Тромейтеръ)

Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.

напротивъ National Bank.

Снѣданя. Обѣды, Вечерѣ.

Въ каждôмъ часѣ можна достати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы прилагодженѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

Выробляе братскѣ машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

P. V. OBIECUNAS,

1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнѣ лініи дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкае 4 „блоки" вôдъ рускои церкви на „Савт-Сайдъ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

B. J. Keogh.

Продае всякѣ напитки темперенційнѣ, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНѢ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПІКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГѢ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець

ПЕТРО КУЗМИЧЬ

146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякѣ убраня мужескѣ складно и дешево.

Хто у него замовить убраня, нѣколи того не пожалуе.

B. W. Woshner,

Перво-рядный складъ убраня для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. межь 13 а 14 улицею, S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно вбрати,
Той не мусить у жидôвски
Сторы заглядати:
У Войшнера все дешево
„Суты" въ моднôмъ крою —
И вôнъ певно вамъ не скаже:
„Ґеравть, дурный ґою!"

9..19

Одинокій

ПОГРЕБНИКЪ

на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю

M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и туньо обслужить.

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люди, котори можно сказати чудеснымъ способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то, а знаніе!

Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ неи вылѣчитися; кто хоче надобути утрачене здоровье и силу, нехай съ вниманіемъ прочитае нижшеслѣдующи строки.

Доказано, що не каждый докторъ есть добрый лѣкарь, а дуже добрыхъ лѣкаровъ и совсѣмъ таки мало. Одинъ лѣкарь мало учился и для того многого не може роспознати; другій знову много учился, но мало знае, бо не мае добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый розумъ и опытность, — отъ рѣчи, котори роблятъ лѣкаря добрымъ лѣкаромъ.

Чи чули де-що про профессора Коллинса?

Розумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ робилъ разни опыты и успѣлъ въ лѣкарскомъ знанію якъ найлучше, бо природа обдарила его выникаючою мудростью, острымъ розумомъ и великимъ талантомъ.

Теперь Профессоръ Коллинсъ есть человѣкъ славный на цѣлый свѣтъ. Не только обычни люди идутъ до него за помощью въ часѣ болѣзни, но и найлучши докторы удаются до него за порадою и поясненьемъ, коли не можутъ порозумѣти якой нибудь болѣзни.

Можно смѣло сказати, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другій не верне здоровья.

Профессоръ Коллинсъ дае поясненья докторамъ въ лабораторіи.

Той-то извѣстный и славный докторъ, щобъ якъ найлучше могъ помогти страждущому роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute", ч. 140 West 34th street въ Нью Іорку.

Въ той лечебницѣ получили помоць уже тысячи слабыхъ, а межи ними и многи сотки славянъ. Въ канцеляріи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краяновъ, котори сердечными словами дякуютъ Проф. Коллинсови за то, що ихъ нѣбы якимись чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часъ, якъ други докторы и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За для недостачи мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротши изъ тѣхъ листовъ, заслужующи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.

Пане Профессоръ Коллинсъ!

Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ видѣлисте, що уже здоровый. Цѣлыхъ 5 роковъ хоровалъ я. Одинъ докторъ говорилъ, що маю нутра нездорови; другій говорилъ, що бедра менѣ затвердѣли; третій казалъ, що пузырь маю не въ порядку, и т. д. Много грошей отдалъ я на лѣкаровъ, долго былъ и въ госпиталю. Вы же одразу познали, що менѣ треба, и Ваши лѣкарства за два мѣсяцы уздоровили мене. Каждому скажу теперь, що Проф. Коллинсъ найлучшій докторъ на свѣтѣ. Съ кралискимъ поздоровленьемъ — **Василь Гричъ.**

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.

Милый и чтенный проф. Коллинсъ!

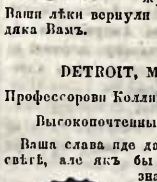

Вамъ вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Малъ кашель, душило мене, тяжко дыхалъ и при томъ чулъ боли въ персяхъ. Худнулъ постоянно и уже на костякъ былъ похобный. На лѣкаровъ выдалъ до 200 д. но дармо. Не могучи мене вылѣчити, казали, що маю сухоты и мушу умерти. А теперь я здоровый и важу 185 фунтовъ. — Ваши лѣки вернули менѣ здоровье. Подяка Вамъ. **Іоо. Вейнеръ.**

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.

Профессорови Коллинсови въ Нью-Іорку.

Высокопочтенный Пане!

Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, але якъ бы цесари да короли знали Ваши глубоки знанія та опытъ, то не давали-бъ Вамъ лѣчити хулобныхъ людей, а для себе держали-бъ Васъ. Я малъ несчастье упасти со сходовъ и тяжко покалѣчитися. Малъ порушены кости и въ нутрѣ сильно повредилъ себе, и лѣкари, котри мене лѣчили, говорили, що до смерти буду слабымъ калѣкою. Вы заразъ же зробили мене здоровымъ. Шкодую, що не можу Вамъ якъ належитъ отдячити.

Вашъ на вѣки благодарный
Иванъ Пиларь.

SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900.

Чт. Проф. Коллинсъ!

Не знаю, якъ и высказати Вамъ свою вдячность за то, що мене отъ великихъ болей освободили. Мала велики боли во всѣхъ удахъ, колоко мене въ боку и въ крыжахъ. Ох страшно терпѣ! Была въ краю всякихъ докторов. лѣчили мене и профессоры въ Пештѣ: але дармо. Думала уже, що и до смерти не позбавлюся того, але когда пріишла до Америки за сыномъ, тутъ менѣ порадили еще и до Васъ удатись за помощью, що и зробила. Лѣки, котори менѣ два разы заслалисте, мали той добрый учинокъ, що теперь — слава Богу! — здорова.

Съ поздоровленьемъ и почтеньемъ
Марія Корешъ.

POCAHONTAS, W. Va. 6 Мая 1900.

Милый панъ Профессоръ!

Нехай Вамъ Богъ заплатитъ за Ваше благодѣяніе. Была хора 6 роковъ, ходила по докторахъ, но они не могли помогти менѣ, бо не знали, яку слабость маю. Каждый инакше говорилъ менѣ. Уже во надѣлласъ и жити на свѣтѣ. Понапослѣдку захотѣла еще Васъ спробовати и слава Богу, що зробила то. Ваши медицины позбавили мене болей и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говорятъ менѣ, що о 10 лѣтъ стала молодша.

Съ краснымъ поздоровленьемъ
Анна Ковачикъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.

Славному п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторовъ невылѣчиму слабость я мала. Теперь я уже легко дыхаю, ништо мене не болитъ и чую себе здоровою. Съ благодарностью признаю, що Вы вырвали мене изъ рукъ смерти, бо инакше не было-бы менѣ помощи. Нехай Васъ преблагій Богъ Отецъ живитъ на многи и многи роки, щобъ и на дальше Вы хулобнымъ помагали.

Ваша вѣрна
Жозефина Рошко.

Профессоръ Коллинсъ посылае лѣкарства по цѣлыхъ Соединенныхъ Штатахъ и Канадѣ.

Слабыи пріймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Пишѣтъ о всякой рѣчи на адресъ:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Каждый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшѣ и найтаншѣ напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

С. М. HATHAWAY,

аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе також грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА